

Sociale stijging en wooncarrières in Amsterdam Nieuw-West over de tijd: een systematische analyse van opgroeierende generaties sinds 1982

Auteurs: Hester Booi, Najib El Moussaoui, Sjoerdje van
Heerden, Mathieu Steijn & Agata Troost

Amsterdam, januari 2026

Hogeschool van Amsterdam

**x Gemeente
x Amsterdam**

amsterdamse
federatie van
woningcorporaties

**KENNISCENTRUM ONGELIJKHEID
ONDERZOEKSPROGRAMMA
WIJK & WONEN 2024-2026:
Sociale stijgers en blijvers in Amsterdam
Nieuw-West**

CONTACTGEGEVENS
info@kenniscentrumongelijkheid.nl

AUTEURS
Vrije Universiteit Amsterdam
Afdeling Ruimtelijke Economie
Mathieu Steijn & Agata Troost
m.p.a.steijn@vu.nl
a.a.troost@vu.nl

Onderzoek & Statistiek Amsterdam
Hester Booi, Najib El Moussaoui & Sjoerdje
van Heerden
H.Booi@amsterdam.nl
n.elmoussaoui@amsterdam.nl
s.van.heerden@amsterdam.nl

**PARTNERORGANISATIES IN HET
CONSORTIUM**

Hogeschool van Amsterdam
Lectoraat Stedelijk Sociaal Werk & Lectoraat
Coördinatie Grootstedelijke Vraagstukken
Lex Veldboer & Stan Majoor,
programmaleiders;
a.p.m.veldboer@hva.nl
s.j.h.majoor@hva.nl

Gemeente Amsterdam
Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties

Inhoudsopgave

1	Samenvatting in hoofdpunten	4
2	Inleiding	7
3	Sociale stijgers in Nieuw-West	11
3.1	Sociale stijgers per wijk: Amsterdam	13
3.2	Sociale stijgers per buurt: Amsterdam Nieuw-West	20
4	Blijven in Nieuw-West: Wooncarrières van sociale stijgers	28
4.1	Populatiebeschrijving sociale stijgers uit Nieuw-West	29
4.2	Sociale stijging en thuis blijven wonen	30
4.3	Sociale stijging en de plek van wonen	31
4.4	Sociale stijging en het verloop van de wooncarrière (huur vs. koop)	34
4.5	Sociale stijgers die in dezelfde wijk blijven	37
5	Conclusie	39
	Literatuurlijst	42
A	Bijlage kaarten	A1
A.1	Het aantal sociale stijgers per wijk: Amsterdam	A1
A.2	Het percentage kinderen van ouders die onder de mediaan verdienen (lage SIO) per wijk: Amsterdam	A5
A.3	Het aantal sociale stijgers per buurt: Amsterdam Nieuw-West	A9
A.4	Het percentage kinderen van ouders die onder de mediaan verdienen (lage SIO) per buurt: Amsterdam Nieuw-West	A13

1 Samenvatting in hoofdpunten

Dit rapport is onderdeel van het onderzoeksprogramma "Sociale stijgers en sociale blijvers in Amsterdam Nieuw-West". Het valt binnen het thema Wijk & Wonen van het Kenniscentrum Ongelijkheid. Onder meer via het Nationaal Programma Samen Nieuw-West willen partijen in het stadsdeel verschillende uitdagingen het hoofd bieden zoals de gebrekkige sociale stijging, geringe woonmogelijkheden voor zittende bewoners, de afname van middengroepen en het verbinden van verschillende (sociaaleconomische) groepen bewoners met elkaar. Het onderzoeksprogramma probeert hiervoor relevante inzichten over sociale stijging, woningmarktcarrières, selectieve migratie en samenleven in Nieuw-West in kaart te brengen.

In dit deelrapport richten we ons op de ontwikkeling en de mate van sociale stijging in het stadsdeel en op de vraag of sociale stijgers in de directe omgeving blijven wonen. Dit zijn twee belangrijke mechanismen waar het Nationaal Programma Nieuw-West zich op richt en die in de wetenschappelijke en beleidsliteratuur worden genoemd om het vooruitkomen en het samenleven in aandachtswijken te verbeteren ([VROM-raad, 2006](#); [Kleinhans, 2022](#); [Samen Nieuw-West, 2023](#)). We kijken hierbij naar kinderen geboren in vier cohorten (1982-1993; 1994-1998; 1999-2004; 2005-2011) van ouders die onder het mediane inkomen verdienen. Voor de wooncarrières kijken we slechts naar de kinderen geboren tussen 1982 en 1998, omdat latere generaties op het moment van schrijven nog te jong zijn om te spreken van een wooncarrière.

Hieronder volgt een samenvatting van de resultaten:

- In stadsdeel Nieuw-West vindt, vooral vanaf het tweede cohort (1994-1998), structureel minder sociale stijging van kinderen van ouders die onder de mediaan verdienen plaats ten opzichte van andere delen van Amsterdam, met name vergeleken met stadsdelen Zuid en Centrum en de landelijkere gebieden rondom Noord en Weesp.
- Binnen Nieuw-West zijn er ook verschillen in de mate van sociale stijging. Vooral de buurten in het zuiden van Nieuw-West laten structureel hogere aandelen (40% à 60%) aan sociale stijgers zien, terwijl een groot deel van Nieuw-West structureel rond de 20% à 40% sociale stijgers zit. In het laatste cohort lijkt de sociale stijging toegenomen in de Aker en een deel van Slotervaart. Echter, laten Slotermeer, Geuzenveld en Osdorp ook in dit laatste cohort grotendeels lagere aandelen sociale stijging zien. Een belangrijke noot hierbij is dat de maatstaf van sociale stijging ook verschilt per cohort.
- Het is niet mogelijk om met zekerheid de redenen te achterhalen waarom de mate van sociale stijging verschilt over de ruimte. Wel hebben we gekeken of we aanwijzingen kunnen

vinden dat enkele gangbare wetenschappelijke theorieën omtrent de buurtomgeving mogelijk een rol gespeeld zouden kunnen hebben. Zo vinden we een sterke correlatie tussen buurten met meer sociale stijging en buurten waar er een hoger percentage met kinderen van ouders met een hoog inkomen is. Dit zou kunnen suggereren dat er in die buurten meer sociaal contact is tussen kinderen van verschillende sociaaleconomische groepen wat volgens de literatuur vaker tot meer opwaartse sociale mobiliteit leidt. We vinden ook aanwijzingen dat de, volgens de literatuur, belangrijkste factor, de financiële hulpbronnen die ouders van de kinderen zelf hebben per buurt, ook gecorreleerd is met sociale stijging. De financiële hulpbronnen kunnen namelijk ook verschillen binnen de groep van ouders die onder de mediaan verdienen kan verschillen tussen buurten in vermogen maar ook in inkomen, bijvoorbeeld tussen ouders in het laagste inkomenspercentiel (1P) en die net onder de mediaan (49P). In het algemeen suggereert het lokale gebrek van huishoudens met financiële hulpbronnen ook gebrek aan culturele hulpbronnen en goede kwaliteit voorzieningen, door de cumulatie van verschillende soorten van ongelijkheid.

- Bij het beschouwen van de mate van in Nieuw-West blijven van sociale stijgers in Nieuw-West hebben we slechts naar de eerste cohorten (1982-1993 en 1994-1998) gekeken, omdat de andere cohorten te jong zijn om van een wooncarrière te spreken. De resultaten tonen dat sociale stijgers vaak hun wooncarrière starten in Nieuw-West. Dit is echter geen blijvende situatie: een deel verhuist vervolgens door naar een (koop)woning buiten Amsterdam, waardoor sociale niet-stijgers vaker dan sociale stijgers in Nieuw-West blijven wonen. Deels komt dit omdat niet-stijgers vaker thuis blijven wonen.
- Over de tijd vinden we ook verschillen. Zo is het jongste cohort minder vaak uitwonend dan het oudste cohort op hun 27ste. Verder heeft het jongste cohort minder vaak een koopwoning en wonen ze vaker buiten Nieuw-West en ook buiten Amsterdam in het geheel. Dit bevestigt de moeilijkheden voor huidige generaties waaronder sociale stijgers om een eigen woning te vinden en in het stadsdeel te blijven wonen zoals beschreven in het convenant van het Nationaal Programma Samen Nieuw-West.
- De mate waarin sociale stijgers tot hun 26ste in Nieuw-West in hun wijk blijven wonen is redelijk gelijk verdeeld over de ruimte voor het eerste cohort. Voor het tweede cohort zijn er grotere verschillen. Wijken in het oosten van Nieuw-West hebben over het algemeen een lager percentage van blijvers onder de lokale sociale stijgers. Terwijl vooral in de Aker, Osdorp-Oost, Geuzenveld en Slotermeer-Noordoost een hoger percentage van de lokale sociale stijgers blijft. De literatuur suggereert dat deze sociale stijgers als *near-peers*

(nabije leeftijdsgenoten) een rolmodel/hulpbron kunnen vormen voor hun iets jongere buurtgenoten.

2 Inleiding

Decennia aan beperkte sociale stijging is één van de belangrijkste aanleidingen voor het Nationaal Programma dat in Amsterdam Nieuw-West begonnen is. Zo is het percentage jongeren dat hoger onderwijs volgt veel lager dan het Amsterdamse gemiddelde, terwijl de kans om in de criminaliteit te belanden er hoger is. Daarnaast heeft stadsdeel Nieuw-West het hoogste aantal kwetsbare jongeren van alle stadsdelen qua onderwijsniveau en het hebben van werk. Ook signaleert de analyse van het Nationaal Programma een gebrek aan rolmodellen. Daaraan gerelateerd zijn er zorgen of diegenen die wel sociaal stijgen, en volgens de literatuur daarmee een rolmodel/hulpbron zouden kunnen worden, in de buurt kunnen blijven wonen door beperkte mogelijkheden op de lokale woningmarkt ([Samen Nieuw-West, 2022, 2023](#)).

Vanuit de literatuur zijn er veel redenen dat deze twee mechanismen, sociale stijging en het binden van sociale stijgers, relevant zijn voor het welzijn in een wijk. [Wittebrood et al. \(2011, p.55\)](#) stellen dat sociale stijgers ervoor kunnen zorgen dat de sociaaleconomische samenstelling van de bevolking verandert en daarmee mogelijk ook de leefbaarheid en veiligheid toenemen. Een buurt zou hiermee zelf dus uit vele sociaaleconomische problemen kunnen groeien. Sociale stijgers uit de eigen buurt zijn daarmee niet alleen belangrijk door de sociale stijging die ze hebben meegemaakt, maar ook als rolmodel/hulpbron voor iets jongere buurtgenoten als *near-peer* (nabije leeftijdsgenoten) rolmodellen of op latere leeftijd als volwassen rolmodel voor volgende generaties.¹ Dit is in lijn met de Wilson hypothese uit 1987, die stelde dat het onvermogen van lage inkomensbuurten om er bovenop te komen deels lag aan het ontbreken van succesvolle rolmodellen uit de eigen gemeenschap ([Wilson, 1987](#)). Zo stelde Wilson (1987, p. 61, eigen vertaling)²:

"De patronen en gedragsnormen van een persoon worden meestal gevormd door degenen met wie hij of zij het meest frequent of langdurig contact en interactie heeft gehad"

Recent onderzoek bevestigt de sterke invloed van de buurtomgeving en de mensen daarin op opgroeiende kinderen.³ Zo is er bevestiging gevonden van de invloed van sociaal contact,

¹Hierbovenop spelen zorgen over het verdwijnen van middeninkomens met lokale binding uit het stadsdeel die een belangrijke rol spelen in de socialisatie van de lagere inkomensgroepen ([Samen Nieuw-West, 2023](#)). Deze rol van lokale middengroepen in het algemeen, en dus niet alleen mensen die sociaal stijgen zijn en tot die groep behoren, is onderwerp van studie in de andere deelprojecten binnen dit onderzoeksprogramma.

²[Klinenberg \(2018\)](#) en [Leventhal and Dupéré \(2019\)](#) geven een actueel overzicht van de studies naar de invloed van wie men ziet en tegenkomt op het eigen gedrag en normen.

³Er is met grote zekerheid vastgesteld dat er een effect van de buurtomgeving is op opgroeiende kinderen op

het zien van anderen en normafwijkende uitdrukkingen in de bebouwde omgeving, zoals graffiti of afval op straat, op normen en gedrag (voor een overzicht zie [Klinenberg \(2018\)](#), of [Leventhal and Dupéré \(2019\)](#)). Uit (semi-)experimentele studies blijkt bovendien dat de buurt waarin kinderen opgroeien een significant en causaal effect heeft op hun kansen in het leven later. Een belangrijke rol hierin lijkt weggelegd voor sociaal contact met mensen met een hoge sociaaleconomische status (SES) ([Chetty et al., 2016](#); [Chyn and Katz, 2021](#); [Chetty et al., 2022](#); [Steijn, 2024c](#); [Veldboer et al., 2024](#)). Ook voor verdere versterking van conventionele gedragsnormen ten opzichte van de sterke invloed van *near-peer* rolmodellen met criminele activiteiten op hun iets jongere mannelijke kwetsbare buurtgenoten ([Harding, 2009, 2010](#)). Beleid richt zich hierom op sociale stijgers uit de eigen buurt in plaats van andere groepen met een hoge SES, omdat de kans op sociaal contact met buurtgenoten met een lage SES groter is doordat ze dichter op hun leefwereld staan ([VROM-raad, 2006](#); [Wittebrood et al., 2011](#)). Daar komt bij dat de kans op het wegconcurreren van lokale voorzieningen door gentrificatie ook waarschijnlijk kleiner is.⁴ Stedelijk beleid in Nederland richt zich daarom al langere tijd op deze sociale veranderingsstrategie. Hierbij wordt het creëren van woonmogelijkheden voor sociale stijgers in de krappe woonmarkt als prioriteit genoemd ([VROM-raad, 2006](#); [Wittebrood et al., 2011](#); [Kleinhans, 2022](#)). Dit zou kunnen helpen bij het uitvoeren van een gemengde wijkenbeleid dat geen grootschalige verdringingsprocessen, het verplaatsen van kwetsbare groepen zonder hen te helpen, veroorzaakt ([Uyterlinde et al., 2024](#)).

Echter is de mate waarin er sociale stijging plaatsvindt in Amsterdam Nieuw-West en waarin sociale stijgers blijven wonen in het stadsdeel nog niet systematisch onderzocht. Dit rapport brengt daarom de twee dimensies hiervan in beeld over de tijd in Nieuw-West: 1) in welke mate is er sociale stijging en 2) in welke mate blijven sociale stijgers in Nieuw-West wonen als ze volwassen zijn.

Voor dit doel is een definitie van sociale stijgers nodig. Hier wordt vaak de maatstaf van Sociaaleconomische Status (SES) voor gebruikt.⁵ Er zijn veel definities van SES die de hoeveel-

het gebied van gezondheid, inkomen en onderwijsniveau ([Chetty et al., 2016](#); [Deutscher, 2020](#); [Chyn and Katz, 2021](#); [Chetty et al., 2022](#)). Voor volwassenen zijn er geen effecten van de buurt vastgesteld op het inkomen maar wel op mentaal welzijn, fysieke gezondheid, veiligheidsgevoel en subjectief welzijn ([Wittebrood et al., 2011](#); [Ludwig et al., 2013](#); [Chetty et al., 2016](#); [Chyn and Katz, 2021](#)).

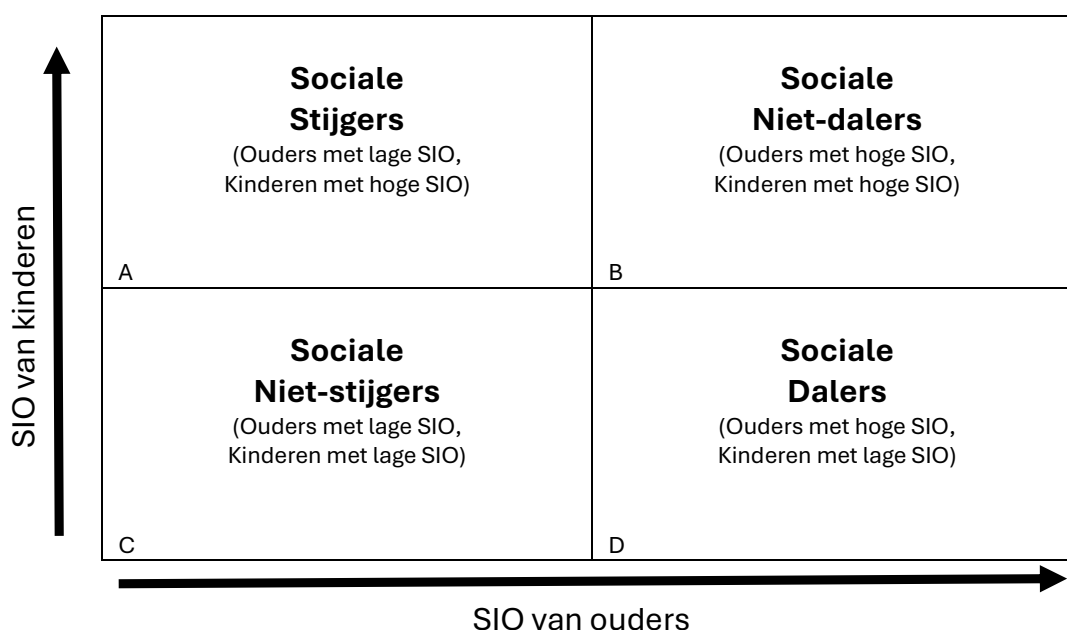
⁴Verscheidene studies laten zien dat de middenklasse uit een bepaalde etnische groep vaker meer oog hebben voor voorzieningen die belangrijk zijn voor mensen met een laag inkomen uit dezelfde etnische groep ([Moore, 2009](#); [Aalbers, 2011](#)).

⁵Het is hierbij belangrijk te benadrukken dat het indelen van mensen in de categorieën van hoge SES en lage SES niet als een verschil in waardering voor deze mensen moet worden gezien maar als een categorisering van welke hulpmiddelen deze mensen tot hun beschikking hebben om hun welzijn te verbeteren. Een hogere SES is sterk geassocieerd met een betere gezondheid, toegang tot de arbeidsmarkt, kwaliteit van werk, maatschappelijke participatie en andere kansen. Dit is juist de reden waarom onderzoek naar kansengelijkheid en sociale stijging

heid hulpmiddelen die verschillende groepen mensen tot hun beschikking hebben proberen te meten. Het Centraal Bureau van de Statistiek definieert dit op basis van de welvaart (inkomen/vermogen), opleidingsniveau en arbeidsdeelname van mensen. Dit is vergelijkbaar met de definitie die [Chetty et al. \(2022\)](#) hanteert, minus de arbeidsdeelname. Echter zijn voor de analyse in dit rapport slechts de gegevens over of het inkomen of het opleidingsniveau beschikbaar of relevant afhankelijk van de generaties waar we naar kijken. Onze analyse betreft namelijk kinderen die tussen 1982 en 2011 geboren zijn en diens ouders. Voor de oudste generaties is alleen het inkomensniveau van de ouders met enige zekerheid te achterhalen, omdat de data over het opleidingsniveau voor die generatie te veel ontbrekende waarden kent. Voor de jongere generaties, waarvan de jongste rond de 13 jaar oud is op het moment van schrijven, is het inkomen nog niet de meeste relevante maatstaf en wordt het opleidingsniveau in de vorm van het middelbare schooladvies gebruikt. Hierom beperken we ons tot de Status in Inkomen en/of Opleiding (SIO).

Figuur 1, geeft de definitie van sociale stijgers. Deze heeft twee assen: 1) de SIO van de kinderen en; 2) de SIO van hun ouders. Op basis hiervan zijn vier kwadranten aan te wijzen om de kinderen te classificeren. Als ouders een lage (hoge) SIO hebben / onder (boven) de mediaan verdienen kunnen kinderen stijgen (dalen) door zelf een hoge (lage) SIO te verkrijgen. Het zijn dus slechts de kinderen van ouders met een lage SIO in de kwadranten A en C die sociaal kunnen stijgen in deze definitie. Het percentage sociale stijgers in een wijk of buurt is hiermee gelijk aan $A / (A + C)$.

belangrijk is ([Vrooman et al., 2014](#); [OECD, 2018](#)).

FIGUUR 1 – DEFINITIE VAN SOCIALE STIJGERS.

In dit rapport wordt gekeken naar sociale stijging van vier geboortecohorten die tussen 1983 en 2011 geboren zijn en tussen hun 8ste en 12e levensjaar in een wijk van Nieuw-West woonden. Afhankelijk van het geboortecohort maken we gebruik van een andere maatstaf van SIO. Voor de ouders gebruiken we hun gezamenlijke inkomen. Als dat bij de 50% laagste (hoogste) inkomens hoort, d.w.z. onder (boven) de mediaan, dan noemen we dat een lage (hoge) SIO. Voor de oudste generatie wordt het individuele inkomen gebruikt. Voor jongere generaties gebruiken we opleiding als SIO-maatstaf omdat deze minder lang of nog niet op de arbeidsmarkt zijn. De exacte definities per geboortecohort zijn als volgt:

1. (1982-1993) Sociale stijgers op basis van inkomen op hun dertigste. Hier gaat het om personen geboren in 1982-1993 van ouders die in 2003-2007⁶ onder de mediaan verdienden en zelf rond hun dertigste boven de mediaan verdienden.
2. (1994-1998) Sociale stijgers op basis van hoogst behaalde opleidingsniveau. Hier gaat het om personen geboren in 1994-1998 van ouders die in 2003-2007 onder de mediaan verdienden en die zelf een HBO- of WO-opleiding hebben voltooid.
3. (1999-2004) Sociale stijgers op basis van afgerond niveau middelbare school. Hier gaat

⁶Er wordt gebruik gemaakt van de jaren 2003-2007 gemeten omdat er van eerdere jaren geen dekkende inkomensdata beschikbaar is.

het om personen geboren in 1999-2004 van ouders die die in 2011-2016 onder de mediaan verdienden en zelf een HAVO/VWO diploma hebben.

4. (2005-2011) Sociale stijgers op basis van middelbare schooladvies. Hier gaat het om personen geboren in 2005-2011 van ouders die in 2016-2023 onder modaal verdienden en zelf een HAVO/VWO advies hebben gekregen.

Voor de analyse van sociale stijging en blijven gebruiken we vertrouwelijke CBS microdata.⁷ In hoofdstuk 3 worden de ruimtelijke patronen van sociale stijging in kaart gebracht. Hierbij wordt Amsterdam Nieuw-West vergeleken met andere delen van Amsterdam en vergelijken we buurten binnen Amsterdam Nieuw-West voor elk geboortecohort. In hoofdstuk 4 worden de wooncarrières van stijgers en niet-stijgers uit Nieuw-West met elkaar vergeleken en de ruimtelijke verdeling van blijvende sociale stijgers in kaart gebracht. In dit hoofdstuk wordt slechts gekeken naar diegenen die geboren zijn tussen 1983 en 1998, omdat latere generaties te korte wooncarrières hebben. Hoofdstuk 4 sluit af met een conclusie.

3 Sociale stijgers in Nieuw-West

In dit hoofdstuk presenteren we kaarten met het percentage sociale stijgers per cohort ten opzichte van alle kinderen met ouders die minder dan het mediane inkomen verdienden (lage SIO) in een gebied, gebaseerd op de öpgroeibuurten- de buurten waarin kinderen hebben gewoond in de leeftijd van 8 tot 12 jaar. Op basis hiervan vergelijken we de mate van sociale stijging over de tijd in; 1, Amsterdam Nieuw-West ten opzichte van andere delen van Amsterdam op wijkniveau, en 2, binnen Amsterdam Nieuw-West op buurtniveau. Ook vergelijken we de kaarten met het percentage sociale stijgers met kaarten met het aantal sociale stijgers in de bijlage om de ruimtelijke concentratie ook in absolute zin te bekijken.

Om de waargenomen ruimtelijke patronen in sociale stijging enigszins te duiden, doen we een systematische analyse van enkele gangbare theorieën om te kijken of die mogelijk een rol hebben kunnen spelen. We beperken ons hierbij theorieën omtrent de buurtomgeving, gezien het aankomende Nationaal Programma. Ook al hebben de kenmerken van ouders en andere gezinsleden het meeste invloed op de sociaaleconomische uitkomsten van kinderen, zijn ruimtelijke sociale effecten interessant voor beleid, omdat ze makkelijker dan relaties binnen gezinnen beïnvloed kunnen worden door beleidsinterventies (Troost, 2023). Onderzoek wijst op de effecten van contact tussen kinderen van ouders met een lage SES (socio-economische status)

⁷Deze data is alleen toegankelijk voor geaccrediteerde onderzoekers die binnen een beveiligde werkomgeving werken. De gehanteerde werkwijze omtrent sociale stijging volgt in grote lijnen de aanpak van het [Dashboard Ongelijkheid](#).

en kinderen van ouders met een hoge SES op hun opleidings- en later arbeidsmarktprestaties (Deutscher and Mazumder, 2020; Chetty et al., 2022; Troost et al., 2023). Zulke contacten kunnen de prestaties van kinderen ondersteunen door verschillende mechanismen, waaronder verspreiding van informatie en sociale normen (Galster, 2012). Voor een kind uit een armer huishouden kan het deel gaan uitmaken van een sociaal netwerk met kinderen uit meer welgestelde huishoudens ertoe leiden dat ze hun opleidings- en beroepsvoorkeuren overnemen, in plaats van die van hun eigen ouders (Toft and Ljunggren, 2016). Soms gaat het puur om informatie over scholen en toelatingseisen en soms over gedeeld gedrag, zoals samen studeren (mogelijk onder toezicht of met hulp van hoger opgeleide ouders) of het vermijden van spijbelen, wat verder bijdraagt aan schoolsucces. Ouders zelf kunnen ook beïnvloed worden door de opvoedingshoudingen in de buurt (Sykes and Kuyper, 2009). De aanwezigheid van rolmodellen kan inspireren of juist schadelijke gedragspatronen promoten, terwijl sociale controle binnen de buurt gedrag kan stimuleren of afremmen. Een voorbeeld van gebrekkige sociale controle is de afstandelijke houding van ouders ten opzichte van de opleiding van hun kinderen, zoals beschreven door Kleijwegt (2004) in de context van Amsterdam Nieuw-West. Afwezige ouders maakt kinderen ook meer vatbaar voor beïnvloeding door *near-peers* (Harding, 2009, 2010). Connecties via buurtnetwerken leiden vaak tot verbindingen via andere netwerken, bijvoorbeeld wanneer lokale kinderen worden aangemoedigd om lid te worden van clubs die een hogere status sport beoefenen, zoals hockey of tennis (Stuij, 2015). Een ander mechanisme heeft te maken met de kwaliteit van de lokale voorzieningen: er zijn aanwijzingen dat rijkere bewoners meer tijd, middelen en politieke invloed hebben voor het verbeteren van voorzieningen zoals sportvoorzieningen en bibliotheken (de Wilde et al., 2014; Milikowski, 2018; Dagevos and Vermeulen, 2024). Recentelijk is er gebleken dat de bereikbaarheid van voorzieningen vaak minder is in armere gebieden (Steijn, 2024a), wat bijdraagt aan de cumulatie van ongelijkheid.⁸ Uiteindelijk zijn er in welvarende buurten meer voorzieningen en meer contactmogelijkheden met kinderen van ouders met een hoge SES voor kinderen van ouders met een lage SES. Het is dan wel belangrijk om deze sociale interacties te faciliteren om kinderen uit armere huishoudens te kunnen laten profiteren van het wonen in zulke omgevingen (Steijn, 2024a,b; Uytterlinde et al., 2024).

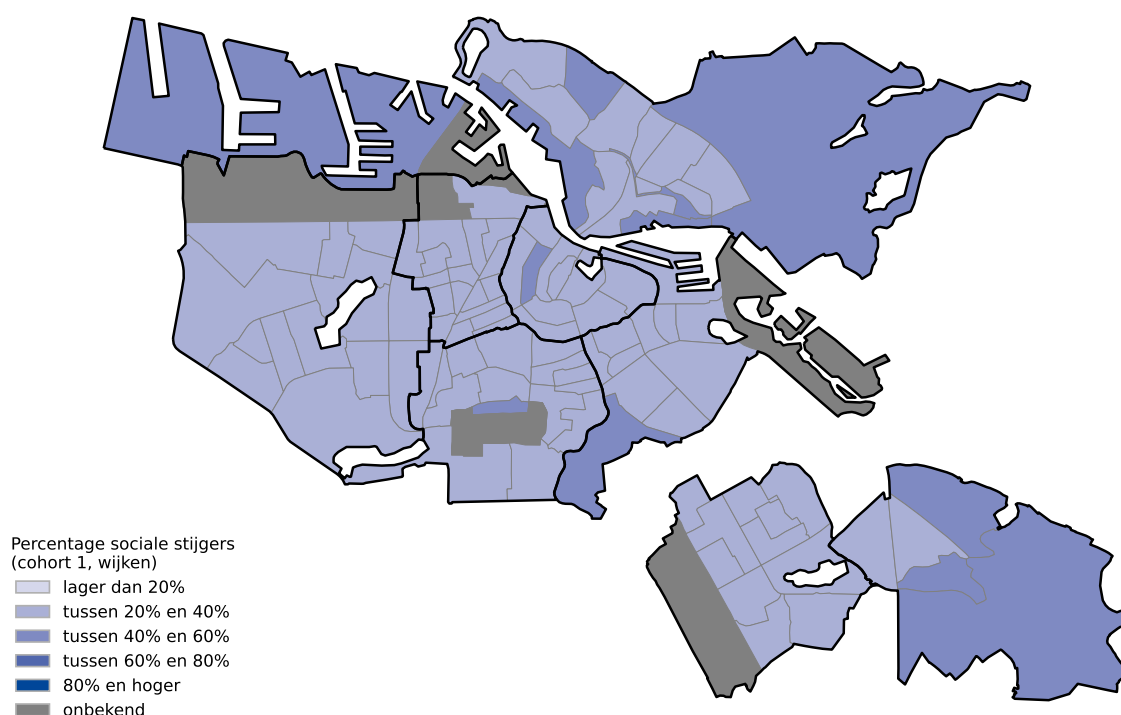
Om aanwijzingen voor deze selectie aan gangbare theorieën te vinden kijken we systematisch voor elk cohort naar de volgende bronnen: Ten eerste, tonen we kaarten met het percentage kinderen van ouders die onder de mediaan verdienen (lage SIO) binnen het totaal aan kinderen

⁸Het concept van “*cumulatie van ongelijkheid*” beschrijft hoe ongelijkheid in het ene levensdomein, zoals vermogen, opleiding, of gezondheid, gevolgen heeft voor de kansen in een ander domein (Verstappen et al., 2025).

in bijlage A. Dit helpt in te schatten in welke mate kinderen in contact zouden kunnen komen met kinderen met meer of minder sociaaleconomische hulpmiddelen. Voor extra informatie over de buurten raadplegen we andere bronnen, zoals de [BAG Viewer](#) met de bouwjaren van panden en de kaarten met [Woningwaarde](#) en [Woningcorporatiebezit](#) van de Gemeente Amsterdam. Op basis van deze data zien we de kenmerken en vooral de waarde van de gebouwen in de buurt, wat een indicatie geeft over de sociaaleconomische middelen van de ouders die er wonen. Voor de bereikbaarheid van voorzieningen maken we gebruik van de [Atlas van Voorzieningen](#).

3.1 Sociale stijgers per wijk: Amsterdam

3.1.1 Cohort 1 (geb. 1982-1993)

FIGUUR 2 – HET PERCENTAGE SOCIALE STIJGERS PER OPGROEIWIJK IN DE GEMEENTE AMSTERDAM VAN GEBOORTECOHORT 1 (1982-1993). (BRON: EIGEN BEWERKINGEN OP BASIS VAN CBS MICRODATA)

Figuur 2 geeft het percentage sociale stijgers binnen het totaal aan kinderen van ouders die onder de mediaan verdienen (lage SIO) in het eerste cohort. Deze sociale stijgers zijn de kinderen die zelf op hun 30ste boven de mediaan zijn gaan verdienen (hoge SIO). De gebieden die in de kaarten als “onbekend” zijn gemarkeerd betreffen meestal gebieden met geen bewoners, maar ook (vooral op de kaarten met buurten) gebieden die vanwege de privacyregels van het CBS (meer dan 10 mensen van een bepaalde categorie, minder dan 90% van een categorie)

gecensureerd moeten worden.

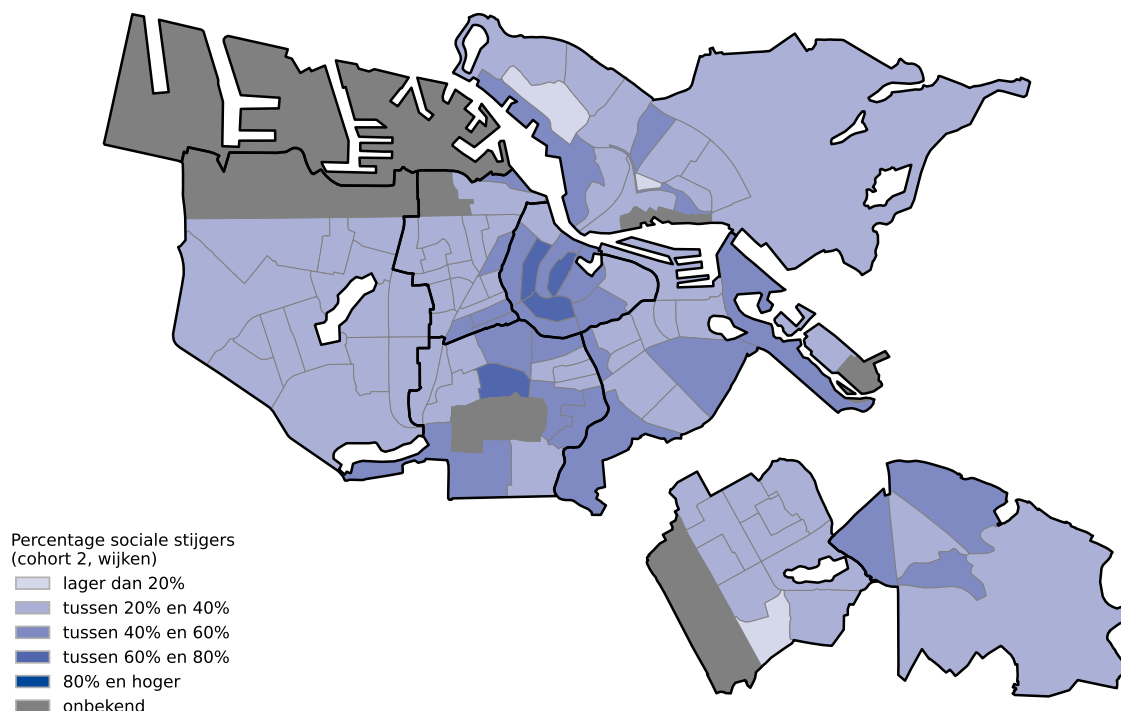
Bij dit oudste cohort valt op dat stadsdeel Nieuw-West uniform tussen 20% en 40% sociale stijgers heeft per wijk. Ook valt op dat het percentage sociale stijgers relatief hoog is in de landelijke gebieden van stadsdeel Noord en rondom Weesp (dat pas sinds 2022 bij de Gemeente Amsterdam hoort).

In de gordelwijken rondom de binnenstad is het percentage stijgers daarentegen laag tot gemiddeld, bijna altijd tussen 20% en 40%. Deze trend zet zich voort in de dichtbebouwde wijken van West en de Pijp, waar het percentage stijgers eveneens beperkt is. In de binnenstad, Oost (ten zuiden van Amstel) en Oud-Zuid is de percentage stijgers in sommige buurten wat hoger, maar nooit hoger dan 60%. Een laag percentage stijgers overheerst in Amsterdam Zuidoost, net als in Amsterdam Nieuw-West.

Wel heeft Nieuw-West een redelijk hoog totaal aantal sociale stijgers in vergelijking tot andere stadsdelen, zie Figuur **A1** in de Bijlage. Dit komt vooral omdat er veel kinderen van ouders onder het mediane inkomen in Nieuw-West wonen.

In vergelijking met de jongere cohorten valt het op dat er geen hele grote, duidelijke verschillen tussen Nieuw-West en de andere stadsdelen zichtbaar zijn voor dit cohort. Dit is mogelijk veroorzaakt door de minder sterke ongelijkheden in de stad in de jaren 90 en vroege jaren 2000 (Musterd et al., 2020), wanneer dit cohort opgroeide. Mogelijk komt het ook door de verschillen in de maatstaf van sociale stijging (inkomen voor Cohort 1, opleidingsniveau voor de andere cohorten).

3.1.2 Cohort 2 (geb. 1994-1998)

FIGUUR 3 – HET PERCENTAGE SOCIALE STIJGERS PER OPGROEIWIJK IN DE GEMEENTE AMSTERDAM VAN GEBOORTECOHORT 2 (1994-1998). (BRON: EIGEN BEWERKINGEN OP BASIS VAN CBS MICRODATA)

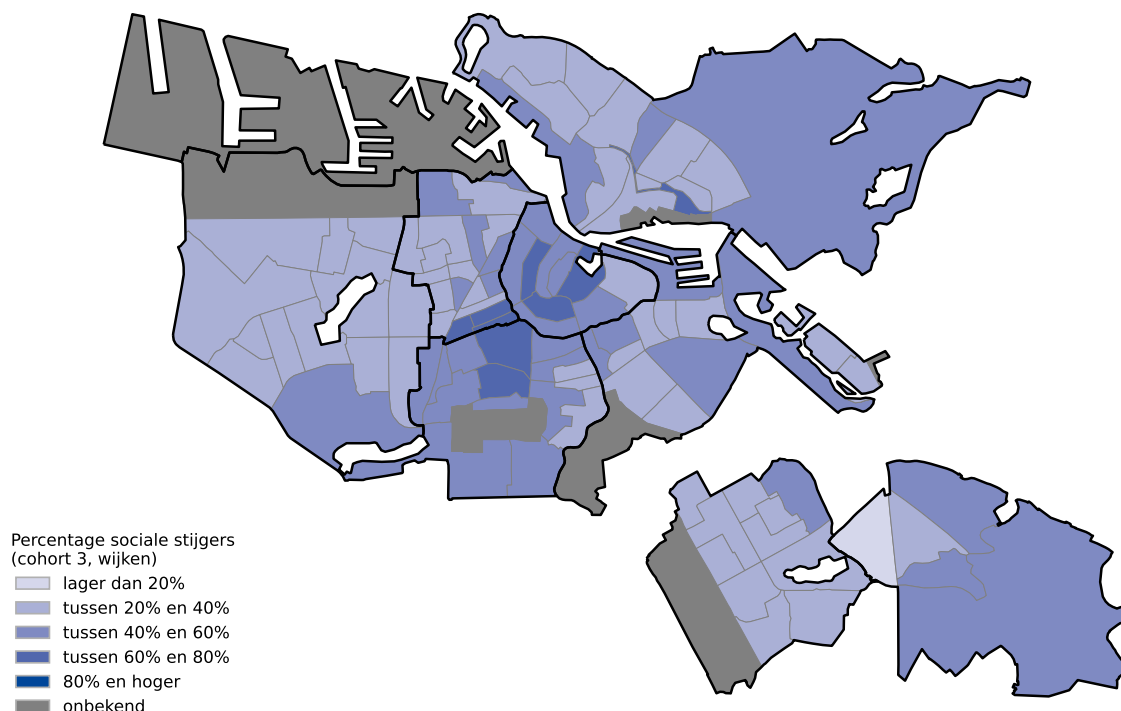
Figuur 3 geeft het percentage sociale stijgers binnen het totaal aan kinderen van ouders die onder de mediaan verdienen (lage SIO) in het tweede cohort (1994-1998). Deze sociale stijgers zijn de kinderen die zelf een HBO of WO opleiding hebben afgerond (hoge SIO). De ruimtelijke verdeling laat zien hoe ook bij cohort 2 het percentage sociale stijgers uniform tussen de 20% en 40% is in alle wijken van stadsdeel Nieuw-West, net als in de meeste delen van stadsdeel Zuidoost. Dit terwijl deze aandelen duidelijk hoger zijn in met name stadsdelen Centrum en Zuid. Hier hebben meerdere wijken tussen de 60% en 80% sociale stijgers en slechts enkele wijken met minder dan 40%.

Een mogelijke reden voor de lage percentages sociale stijgers in Amsterdam Nieuw-West en Amsterdam-Zuidoost, toegelicht in de inleiding van dit hoofdstuk, is de relatieve afwezigheid van contact met welvarende huishoudens. In deze tijd (jaren 2000) hebben de grote golven van gentrificatie buiten de Amsterdamse Ring nog niet plaatsgevonden (Musterd et al., 2020); wonen in de stad was in alle stadsdelen toegankelijker, ongeacht iemands inkomen. Gentrificatie kan leiden tot veranderingen in de kenmerken van de ouders die onder de mediaan verdienen (lage

SIO) die in een gebied wonen. Ook kan het leiden tot veranderingen in de contactmogelijkheden voor kinderen die opgroeien in dit gebied. Op de kaart in Figuur A6 is ook zichtbaar dat de percentage van kinderen met ouders onder mediane inkomen hoger was in de wijken van Nieuw-West dan in de centrale stadsdelen. Echter, is het belangrijk te vermelden dat de relatie tussen gentrificatie en sociale stijging genuanceerd is. Voor sociale stijging is nuttig contact tussen verschillende sociaaleconomische groepen een sterk gedocumenteerd mechanisme. Alleen kan gentrificatie ook gepaard gaan met weinig contact tussen de binnenstromende welvarende huishoudens en de niet-welvarende huishoudens en het wegconcurreren van de voorzieningen voor die laatste groep. Zie het Kenniscentrum Ongelijkheidrapport “De rol van sociale infrastructuur in sociale mobiliteit: een literatuurstudie” (Steijn, 2024b) voor meer informatie hierover. Naast de Wilson-hypothese over de contacten tussen huishoudens kan geringe sociale stijging vaak ook door schoolfactoren worden verklaard, waaronder door onder advisering en stigmatisering door docenten (Crul et al., 2024).

Figuur A2 in de Bijlage laat zien hoe de absolute aantallen stijgers meer gelijk verdeeld zijn over de stad dan in cohort 1, ook al heeft Amsterdam Nieuw-West nog steeds een hoger totaal aantal stijgers dan andere stadsdelen.

3.1.3 Cohort 3 (geb. 1999-2004)

FIGUUR 4 – HET PERCENTAGE SOCIALE STIJGERS PER OPGROEIWIJK IN DE GEMEENTE AMSTERDAM VAN GEBOORTECOHORT 3 (1999-2004). (BRON: EIGEN BEWERKINGEN OP BASIS VAN CBS MICRODATA)

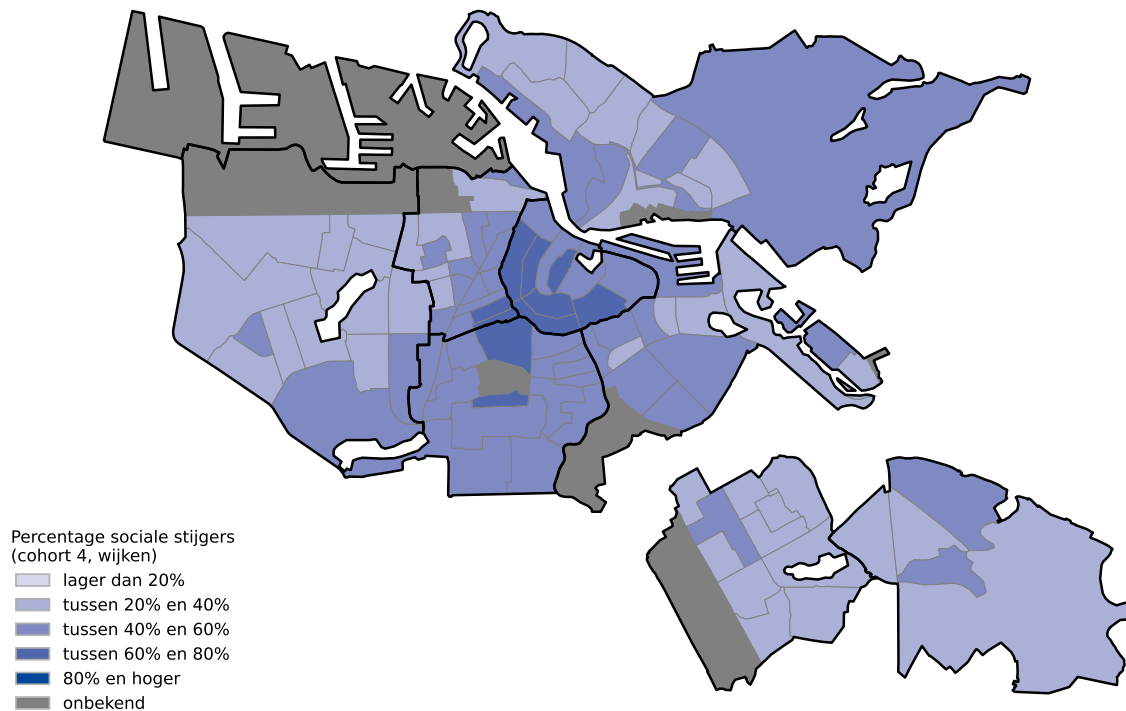
Figuur 4 geeft het percentage sociale stijgers binnen het totaal aan kinderen van ouders die onder de mediaan verdienen (lage SIO) in het derde cohort (1999-2004). Deze sociale stijgers zijn de kinderen die zelf een HAVO of VWO opleiding hebben afgerond (hoge SIO). Bij dit cohort zien we een lichte stijging van het percentage sociale stijgers in het zuiden van stadsdeel Nieuw-West, terwijl de rest van het stadsdeel uniform tussen de 20% en 40% blijft. Het verschil met de rest van de stad is echter nog groter in dit cohort. Dit komt door patroon van een hoger niveau van stijgers in de binnenstad, vooral binnen de Grachtengordel, en Amsterdam Zuid, vooral in Oud-Zuid. Dit kan komen door de toenemende ongelijkheid in de stad en hogere inkomens nodig om in de binnenstad en Oud-Zuid te kunnen wonen (Musterd et al., 2020).

In de andere buitenwijken is het beeld gemengd. In Amsterdam Zuidoost geldt dat het percentage in de meeste wijken laag is. Opvallende uitschieters zijn zichtbaar in meer dorpse of groene gebieden op de randen van de stad, zoals delen van Driemond, Sloten en Landelijk Noord. In Amsterdam-Noord zijn er een aantal wijken met een relatief hoog percentage, vooral richting het IJ en in nieuwere ontwikkelingsgebieden, terwijl de traditionele naoorlogse woonwijken in

Noord vaker in de lagere categorieën vallen.

Figuur A3 in de Bijlage laat zien dat de absolute aantallen van stijgers in dit cohort nog meer gelijk zijn verdeeld over de stad dan in de vorige, en we kunnen niet meer over Nieuw-West als het stadsdeel met het hoogste aantal stijgers spreken.

3.1.4 Cohort 4 (geb. 2005-2011)

FIGUUR 5 – HET PERCENTAGE SOCIALE STIJGERS PER OPGROEIWIJK IN DE GEMEENTE AMSTERDAM VAN GEBOORTECOHORT 4 (2005-2011). (BRON: EIGEN BEWERKINGEN OP BASIS VAN CBS MICRODATA)

Figuur 5 geeft het percentage sociale stijgers binnen het totaal aan kinderen van ouders die onder de mediaan verdienen (lage SIO) in het vierde cohort (2005-2011). Deze sociale stijgers zijn de kinderen die zelf een HAVO of VWO middelbare schooladvies hebben gekregen (hoge SIO). Bij dit jongste cohort is het percentage van stijgers in Nieuw-West alweer wat hoger. De verschillen met de rest van de stad blijven echter groot omdat het ook wederom in het algemeen hoger is in de binnenstad en in de zuidelijke buurten. De percentages stijgers zijn in het algemeen wat hoger dan in de vorige cohorten, mogelijk vanwege de uitkomstmaat die hier voor het meten van sociale stijging wordt gebruikt: het middelbare schooladvies. Hoe later in de levensloop, hoe meer mogelijkheden voor opleidingsniveau en andere uitkomsten zoals inkomen om beïnvloed te worden door de sociaaleconomische achtergrond van de familie (ook

al wordt het middelbare schooladvies ook vaak bepaald door de opleiding, etniciteit en andere kenmerken van de ouders; zie bv. [de Winter-Koçak and Yassine \(2024\)](#)).

Wat betreft de absolute aantallen stijgers, is Amsterdam Nieuw-West weer een wijk met een hoog aantal stijgers, maar er zijn ook meerdere wijken met een hoog aantal stijgers vooral in Amsterdam Noord en IJburg (Bijlage, Figuur A4).

Figuur 6 toont het gemengd beeld in het stadsdeel Nieuw-West: in veel buurten ligt het percentage tussen 20% en 40%, maar er zijn ook zones met hogere percentages (tussen 40% en 60%), met name in de Coronelbuurt, Wegenerbuurt, Akerpolder, Rembrandtpark Noord en enkele buurten in het zuiden van het stadsdeel.

Een mogelijke verklaring is het contact met kinderen van ouders die boven de mediaan verdienen (hoge SIO). Het percentage van deze kinderen is in buurten met meer sociale stijging ook vaker hoger (Zie de bijlage, Figuur A13). De naar bevolking gewogen correlatie in buurten tussen het percentage kinderen van ouders met een hoge SIO (1 - Figuur A13) en het percentage sociale stijgers (Figuur 6) is zeer sterk met 0,75 en meer dan 99,9% statistisch significant volgens een gewogen T-toets.⁹ Dit suggereert dat er in deze buurten mogelijk veel contact is tussen kinderen van ouders met een hoge SIO en kinderen van ouders met een lage SIO wat de kansen op sociale stijging van de laatste groep vergroot zoals in de literatuur sectie besproken (Chetty et al., 2022; Troost et al., 2023; Steijn, 2024c).

Echter is deze relatie noch causaal vast te stellen noch altijd geldig. Er zijn namelijk ook buurten met een hoog percentage kinderen van ouders met een hoge SIO met weinige sociale stijging dus waar deze relatie niet geldt. Mogelijk is er in die buurten weinig contact tussen de gezinnen met meer en minder middelen, vanwege het gebrek aan gezamenlijke sociale netwerken, activiteiten en/of voorzieningen waar mensen elkaar kunnen ontmoeten (Small and Adler, 2019; Steijn, 2024b). Ook zijn er buurten met een laag percentage kinderen van ouders met een hoge SIO, maar wel hogere aandelen sociale stijging waar deze relatie dus ook niet geldt.

Mogelijke andere causale verklarende factoren die een rol kunnen spelen is het verschil in persoonskenmerken van ouders in de buurten met meer sociale stijging. Het kunnen bijvoorbeeld ouders met een lage SIO betreffen zijn die vlakbij de mediaan verdienen (49P) terwijl er in andere buurten meer ouders met een lage SIO zijn die veel minder verdienen (1P). Ook kunnen er persoonskenmerken in die buurten aanwezig zijn waar we geen data over hebben die gerelateerd zijn aan hogere aandelen van sociale stijgers. Dit betreft bijvoorbeeld taalvaardigheid, mentale of fysieke gezondheidsproblemen, het percentage één oudergezinnen, het opleidingsniveau van ouders of het vermogen van ouders. Zo zijn de genoemde buurten met meer sociale stijging ook vaak buurten met duurdere woningen, door hun dorpse karakter,

⁹Het betreft hier een correlatie waarbij buurten met meer inwoners meer gewicht hebben dan buurten met minder inwoners door de waarden van de buurten te wegen naar het aantal inwoners. Het percentage sociale stijgers betreft het percentage van kinderen die een hoge SIO behalen van ouders met een lage SIO binnen het totaal aan kinderen van ouders met een lage SIO. Dit is gelijk aan het percentage van kwadrant A binnen het totaal van kwadranten A en C uit Figuur 1. Het percentage kinderen van ouders met een hoge SIO is het percentage van kwadranten B en D binnen het totaal aantal kinderen (kwadranten A+B+C+D). De T-toets is ook gewogen naar het aantal inwoners per buurt. Alleen de buurten in Amsterdam Nieuw-West zijn meegenomen in deze analyse.

of centrale ligging. Dit suggereert dat het vermogen van de ouders in deze buurten mogelijk hoger is wat niet inbegrepen is de SIO. Dit terwijl het vermogen wel degelijk de mogelijkheden van ouders beïnvloed om hun kinderen te begeleiden naar hoger betaalde banen.

Een andere mogelijke verklaring genoemd in de eerderbesproken literatuur is de beschikbaarheid van voorzieningen. Echter, is er op basis van de voorzieningen beschikbaar in de **Atlas van Voorzieningen** niet een duidelijk verband te zien tussen sociale stijging en bereikbaarheid van voorzieningen, met uitzondering van een opvallende grotere afstand in Geuzenveld tot een HAVO/VWO. Wel is er bekend dat deelname aan sportverenigingen lager ligt en de afstand relatief groter is in Nieuw-West vergeleken met de rest van Amsterdam (Samen Nieuw-West, 2022). Dit kan tot een verminderd effect van voorzieningen op sociale binding en daarmee op sociale stijging leiden. Schoolfactoren, zoals onderverwijzing en peer effecten, kunnen ook mogelijk een verklaring bieden voor geringe sociale stijging.

Al met al, kan alleen vervolgonderzoek beter zicht geven op de exacte onderliggende mechanismen.

Als we naar de verschillen tussen de buurten in Nieuw-West voor cohort 2 kijken, op Figuur 7, zien we dat grote delen een gemiddeld of laag percentage sociale stijgers laten zien, maar rond Slotermeer en Geuzenveld zijn er enkele buurten waar het percentage stijgers hoger ligt. De Coronelbuurt heeft een opvallend hoog percentage stijgers voor dit cohort. De meeste huizen in die buurt zijn eengezinshuizen met tuinen¹⁰, gebouwd in jaren 50; er is ook een schoolcomplex op Burgemeester Eliasstraat. Dit suggereert de aanwezigheid van relatief welvarende gezinnen die zich de eengezinshuizen kunnen veroorloven (Figuur A14 in de Bijlage laat zien dat het percentage kinderen van ouders met een lage SIO wat lager is dan in de omliggende buurten, maar ook binnen de groep van ouders onder mediaan inkomen kan het om meer vermogende huishoudens gaan met een koopwoning). Hun kinderen gingen mogelijk vaak naar dezelfde lokale school en hielpen bij de onderwijsprestaties van de kinderen van ouders met lagere inkomen in de buurt, conform met onderzoek naar de sociale effecten in buurten (Troost et al., 2023). Zonder verder onderzoek kunnen we echter de oorzaak-gevolg-relatie van deze effecten niet bevestigen.

Er is weer sterke een statistisch significante gewogen correlatie van 0,68 tussen de buurten met een hoog percentage sociale stijgers en een hoog percentage kinderen van ouders met een hoge SIO (zie de Bijlage, Figuur A14). Zo heeft de Coronelbuurt een wat hoger percentage kinderen van ouders met een lage SIO dan de omliggende buurten. Ook hier geldt weer dat deze relatie niet causaal vastgesteld kan worden noch altijd geldig is. Er zijn ook vergelijkbare aanwijzingen als eerder dat persoonskenmerken van ouders een rol spelen terwijl die van voorzieningen niet geëvalueerd kan worden zoals eerder besproken. Ook zijn er buurten waar die relatie niet geldig is. Zo is er een veel hoger percentage van kinderen van ouders met een hoge SIO dan in de Coronelbuurt, in de buurten ten oosten van Sloterplas, die dan weer geen hoog percentage sociale stijgers laten zien.

¹⁰En hoogstwaarschijnlijk zonder sociale huurwoningen; we weten dat er ten minste sinds 2012 geen sociale huurwoningen zijn.

Figuur 8 laat zien dat het percentage stijgers in de meeste buurten van Amsterdam Nieuw-West in dit cohort vrij laag is. Er zijn geen buurten met het percentage van stijgers hoger dan 60%. Net zoals bij de vorige cohorten, hebben vooral de buurten in het zuiden van het stadsdeel een wat hoger percentage. Ook is er weer sterke en statistisch significante gewogen correlatie van 0,73 tussen de buurten met een hoog percentage sociale stijgers en een hoog percentage kinderen van ouders met een lage SIO (zie de kaart in de Bijlage, Figuur A15). Al geldt ook hier weer dat deze relatie niet causaal vastgesteld kan worden noch altijd geldig is, zoals eerder besproken.

In Amsterdam Nieuw-West is het percentage stijgers onder het jongste cohort in de meeste buurten uniform laag, tussen 20% en 40%, zie Figuur 9. Sommige buurten hebben wel percentage stijgers tussen 40% en 60%, waaronder de buurten in het zuiden van het stadsdeel zoals de dunbevolkte buurt Nieuwe Meer en bij de westelijke grens van het stadsdeel. Deze laatste betreft de Aker met veel nieuwere gebouwen uit jaren 90, 2000 en zelfs 2010. Buurten in het noordelijke deel van Amsterdam Nieuw-West met een wat hoger percentage stijgers zijn Dudokbuurt en Eendrachtspark. In Eendrachtspark staan er wat nieuwere appartementsgebouwen uit 1994, omringd door het park. Ook Dudokbuurt is de locatie van nieuwe gebouwen uit 2009. Daarnaast zijn er meerdere buurten met een wat hoger percentage stijgers ter zuidoosten van de Sloterpas, die duurder zijn door hun nabijheid bij Amsterdam Zuid, het Nieuwe Meer en de Zuidas.¹¹ De correlatie tussen meer sociale stijging en duurdere woningen suggereren dat er mogelijk meer vermogen en daarmee meer hulpmiddelen in deze buurt zijn. Deze kunnen gedeeld worden via sociale connecties tussen kinderen van verschillende inkomensgroepen. Ook is er weer een sterke en statistisch significante gewogen correlatie van 0,63 tussen de buurten met een hoog percentage sociale stijgers en een hoog percentage kinderen van ouders met een lage SIO (zie de kaart in Figuur A16). Al geldt ook hier weer dat de hier genoemde relaties niet causaal vastgesteld kunnen worden noch altijd geldig zijn, zoals eerder besproken.

4 Blijven in Nieuw-West: Wooncarrières van sociale stijgers

In welke mate blijven Sociale Stijgers in Nieuw-West over de tijd? Hoe verloopt de wooncarrière van sociale stijgers en hoe verschilt deze van niet-stijgers? Op welke leeftijd verlaten zij het ouderlijk huis? Kopen zij een woning of betrekken ze een huurwoning? Veranderen deze wooncarrières over de tijd? In welke wijken in Nieuw-West blijven sociale stijgers vaker? Deze vragen worden beantwoord in dit hoofdstuk.

Hierbij kijken we alleen naar de eerste twee cohorten (1982-1993 en 1994-1998), omdat de latere cohorten van het vorige hoofdstuk te jong zijn om van een wooncarrière als volwassene te kunnen spreken. Verder verdelen we het eerste cohort op in twee groepen om tot de volgende drie groepen te komen op basis van hun geboortejaren: 1982-1987, 1988-1993 en 1994-1998. We volgen hun wooncarrière per jaar tot aan 2024. Dit doen we aan de hand van de geregistreerde woonadressen van deze personen. Het komt voor dat jongeren in werkelijkheid ergens anders wonen dan waar zij ingeschreven staan. Dit blijft in deze analyses buiten beeld. Er worden geen vergelijkingen gemaakt met cohorten die buiten Nieuw-West zijn opgegroeid, waardoor er geen uitspraken gedaan kunnen worden of jongeren uit Nieuw-West meer of minder kansen

¹¹Zie de [Woningwaardekaart](#).

hebben dan jongeren die elders zijn opgegroeid.

Over het algemeen blijven jongeren in Nederland langer thuis wonen. Ook is een eigen woning vinden moeilijker geworden in de afgelopen decennia (van den Berg et al., 2023). Ook in Amsterdam Nieuw-West neemt de gentrificatie toe en stijgen de woonprijzen (Booi, 2024). Er leeft het beeld dat het voor jongeren steeds lastiger is geworden een woning in Nieuw-West te vinden (Samen Nieuw-West, 2023; O&S, 2024). Blijven zij inderdaad langer thuis wonen? En verhuizen zij in toenemende mate naar buiten Nieuw-West? Wanneer veel jongeren uiteindelijk buiten de stad gaan wonen (of dit nu hun woonwens is of niet), heeft dit gevolgen voor bijvoorbeeld de buurtbinding en de sociale structuren in Nieuw-West. Het is daarom van belang te weten hoe de wooncarrières verlopen en in welke wijken veel of weinig sociale stijgers blijven om als rolmodel/hulpbron te fungeren.

4.1 Populatiebeschrijving sociale stijgers uit Nieuw-West

De drie groepen die gevolgd bestaan respectievelijk uit 1693, 2560 en 2156 personen, zie tabel 1. Zij zijn geboren in de jaren 1982-1998 en woonden minstens tussen 8- en 12-jarige leeftijd in Nieuw-West. Het merendeel van deze mensen die in Nieuw-West zijn opgegroeid, zijn opgegroeid in een gezin met een inkomen onder de mediaan (lage SIO). Dit was bij alle drie de cohorten het geval, en het percentage ligt tussen de 65 en 71 procent. Van de jongeren die opgroeiden met ouders die onder de mediaan verdienden (lage SIO) had ongeveer 30 procent op hun dertigste zelf een hoge SIO. Dit wil zeggen een inkomen boven de mediaan, of in het geval van de jongste cohortgroep, een hbo of wo diploma. Dit worden de sociale stijgers genoemd. De groep met ouders die onder de mediaan verdienen (lage SIO) en zelf ook onder de mediaan verdienen of geen hbo/wo diploma (lage SIO) zijn de niet-stijgers.

TABEL 1 – PERSONEN OPGEGROEID IN NIEUW-WEST, NAAR INKOMEN OUDERS EN SOCIALE STIJGING

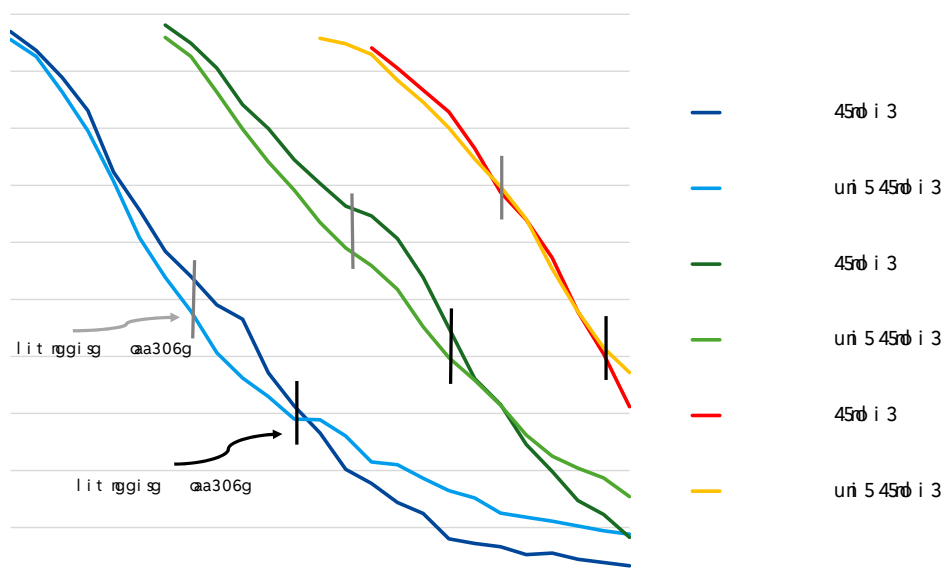
	groep 1982-1987	groep 1988-1993	groep 1994-1998
totaal personen opgegroeid in Nieuw-West	1.693	2.560	2.156
met ouders boven de mediaan (hoge SIO)	495	845	746
met ouders onder de mediaan (lage SIO)	1.198	1.715	1.410
% met ouders onder de mediaan (lage SIO)	71	67	65
met ouders onder de mediaan (lage SIO), zelf hoge SIO	361	529	391
met ouders onder de mediaan (lage SIO), zelf lage SIO	837	1.186	1.019
% sociale stijgers	30	31	28

4.2 *Sociale stijging en thuis blijven wonen*

Per jaar is gekeken welk deel van de drie cohortgroepen thuis wonen bij hun ouders. Rond het 18e jaar woont nagenoeg iedereen nog bij de ouders thuis (zie figuur 10). Voor de oudste twee cohorten geldt dat sociale stijgers in eerste instantie langer thuis blijven wonen dan niet-stijgers. In 2007, wanneer het geboortecohort 1982-1987 gemiddeld 23 jaar oud is, woont 54% van de sociale stijgers nog thuis. Voor de niet-stijgers is dit 48%. Het geboortecohort 1988-1993 woont in 2011, wanneer zij gemiddeld 23 jaar oud zijn, vaker nog thuis. En ook hier is er een vergelijkbaar verschil tussen de stijgers (66% thuiswonend) en niet-stijgers (59% thuiswonend). Na hun 27e draait het beeld om en wonen de sociale stijgers minder vaak thuis dan de niet-stijgers. Van het oudste cohort woont uiteindelijk nog 10% van de niet-stijgers bij de ouders in 2024, wanneer zij gemiddeld 40 jaar oud zijn.

De jongste cohortgroep, geboren tussen 1994-1998 laat een ander beeld zien. Bij hen maakt het moment van uit huis gaan niet uit voor stijgers en niet-stijgers. Alleen in het laatste jaar, 2024, wonen de stijgers minder vaak thuis dan de niet-stijgers. Hierbij is het goed te realiseren dat de definitie van sociale stijger bij deze groep anders is dan bij de twee oudere cohorten, namelijk op basis van opleidingsniveau, en niet het inkomen. Het zou kunnen dat opleiding minder bepalend is in het uit huis gaan dan inkomensniveau. Uit deze data is echter niet direct een reden voor dit verschil te duiden.

Over de hele linie zien we dat jongere cohorten langer thuis blijven wonen. Bij de eerste cohortgroep woonde ongeveer de helft in 2006, toen zij gemiddeld 23 jaar oud waren, nog thuis. De tweede cohortgroep was in 2013 gemiddeld 23 jaar oud, en toen woonden zij voor twee derde deel nog thuis. De jongste cohortgroep was in 2019 gemiddeld 23 jaar oud en van hen woonde 70 procent nog thuis. Op 27-jarige leeftijd is het percentage thuiswonenden opgeschoven naar 30% bij het oudste cohort en 40% bij de jongste twee cohorten. Opvallend is dat de jongste cohortgroep een 'inhaalslag' maakt, en het verschil met de middelste cohortgroep inloopt. Dit jongste cohort, geboren tussen 1994-1998, zijn dus relatief vaker uit huis gegaan in de periode tussen hun 23e en hun 27e dan het cohort geboren tussen 1988-1993. Dit duidt erop dat de mogelijkheden om uit huis te gaan juist weer wat groter waren in de afgelopen jaren.

FIGUUR 10 – PERCENTAGE THUISWONENDEN, NAAR GEBOORTECOHORT EN STIJGER/NIET-STIJGER, 2000-2025. (BRON: EIGEN BEWERKINGEN OP BASIS VAN CBS MICRODATA)

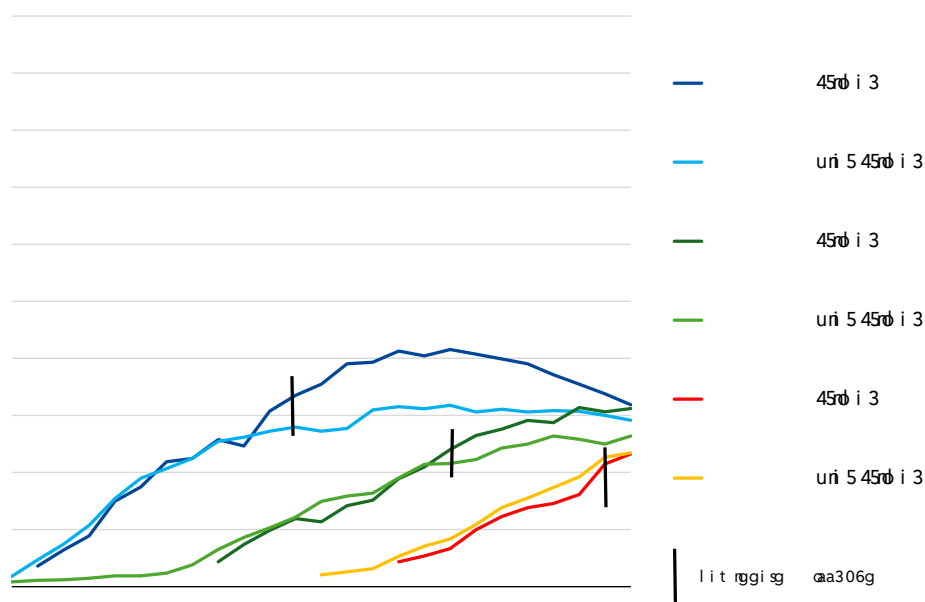
4.3 Sociale stijging en de plek van wonen

Sociale stijgers, en in mindere mate ook de niet-stijgers, starten hun wooncarrière vaak in Nieuw-West. Van de oudste cohortgroep woonde zo’n 34% van de stijgers uitwonend in Nieuw-West op hun 27e (zie figuur 11).¹² Voor de middelste en de jongste cohortgroep ligt dit lager, op iets minder dan een kwart. Bij de oudste cohortgroep stijgt dit percentage nog even door, tot zo’n 40%, om vervolgens weer af te nemen. Ook de middelste cohortgroep laat nog een toename zien, maar op een lager niveau. De oudste cohortgroep is daarmee vaker in Nieuw-West gestart dan de cohorten na hen. Dit kan erop duiden dat de kansen om een woning te vinden in Nieuw-West inderdaad afgenomen zijn (Samen Nieuw-West, 2023).

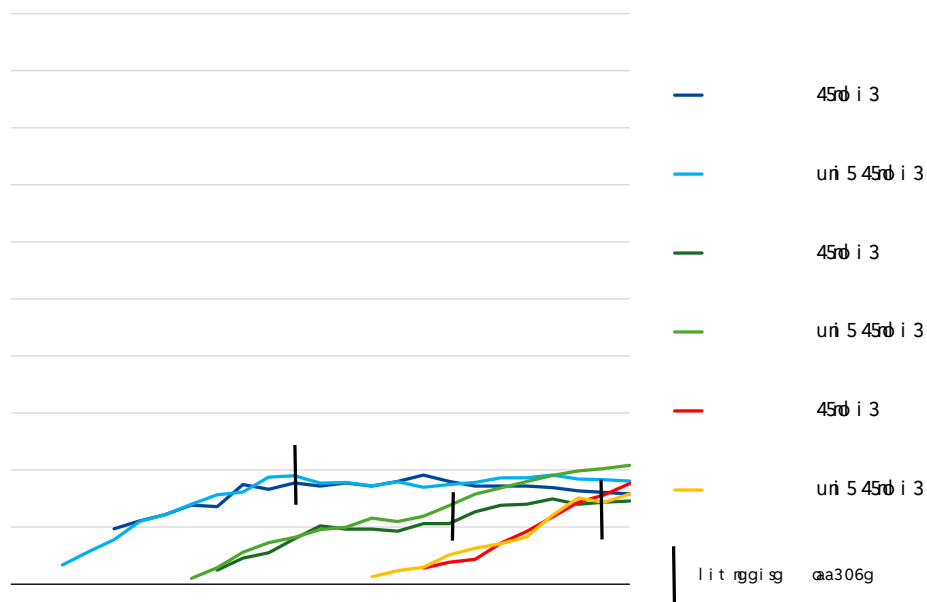
Het percentage van de cohortgroep dat een woning vindt in een ander deel van de stad is lager, tot maximaal zo’n 20%, zie figuur 12. Opvallend is dat de jongste cohortgroep op hun 27e wat vaker in de rest van Amsterdam een woning heeft gevonden dan de middelste cohortgroep, maar de verschillen zijn klein.

¹²De lijnen in de grafieken starten niet in hetzelfde jaar, omdat het aantal waarnemingen te laag is om de gegevens te kunnen presenteren.

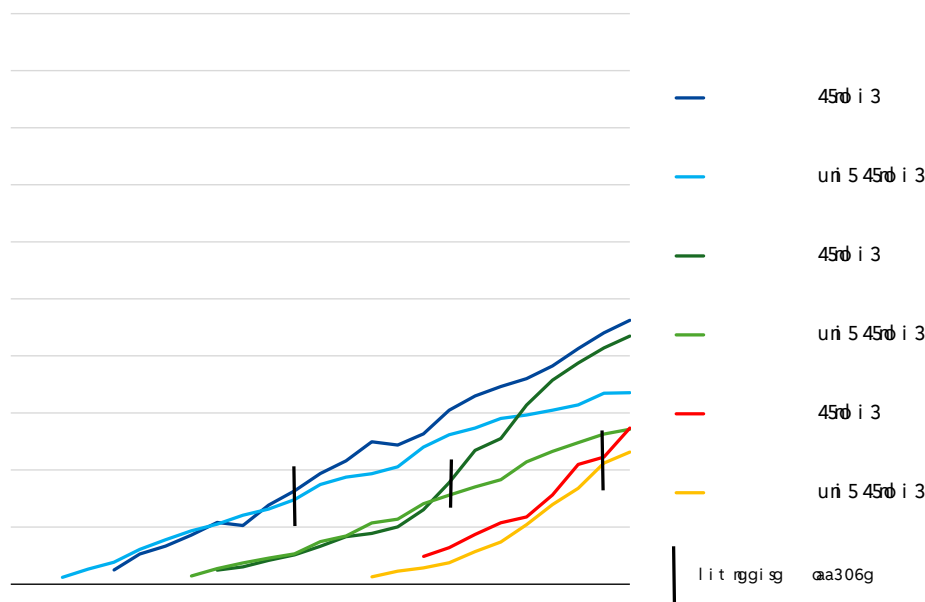
Gedurende de tijd verhuizen de jongeren uit Nieuw-West in toenemende mate naar buiten de stad, zie figuur 13. Dit geldt sterker voor de jongere cohortgroepen dan voor de oudste cohortgroep. Met name de sociale stijgers uit de middelste cohortgroep verhuizen vaak naar buiten de stad. Wanneer jongeren in de fase van gezinsvorming komen, is dit vaak het moment om ook een stap buiten de stad te overwegen. Dit patroon is echter vooral bekend van jongeren die buiten de stad zijn opgegroeid en voor studie naar de stad toe komen (?). Deze analyse laat zien dat dit in toenemende mate ook voor jongeren uit de stad zelf geldt.

FIGUUR 11 – PERCENTAGE UITWONEND IN NIEUW-WEST, NAAR GEBOORTECOHORT EN STIJGER/NIET-STIJGER, 2000-2025 (BRON: EIGEN BEWERKINGEN OP BASIS VAN CBS MICRODATA)

FIGUUR 12 – PERCENTAGE UITWONEND IN OVERIG AMSTERDAM, NAAR GEBOORTECOHORT EN STIJGER/NIET-STIJGER, 2000-2025 (BRON: EIGEN BEWERKINGEN OP BASIS VAN CBS MICRODATA)

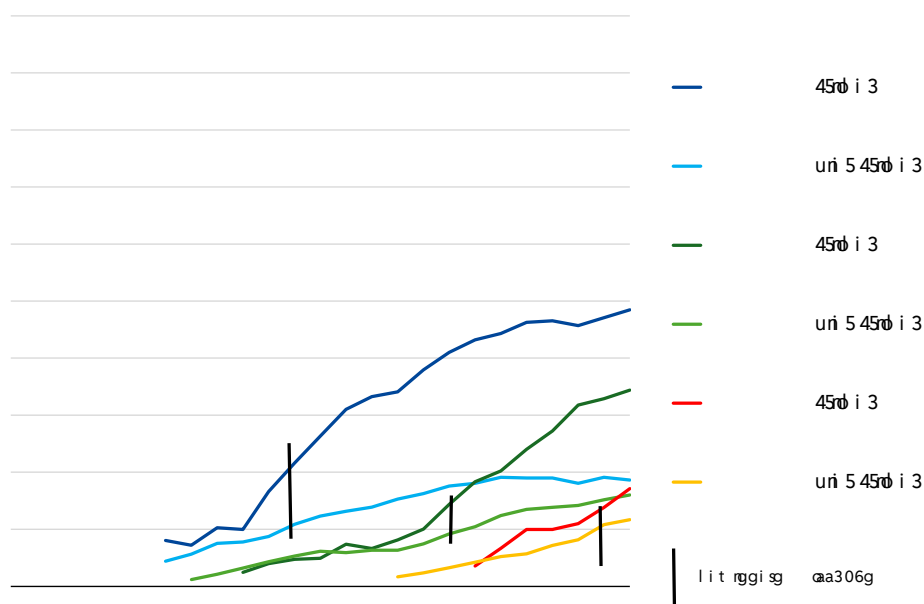
FIGUUR 13 – PERCENTAGE UITWONEND IN OVERIG NEDERLAND, NAAR GEBOORTECOHORT EN STIJGER/NIET-STIJGER, 2000-2025 (BRON: EIGEN BEWERKINGEN OP BASIS VAN CBS MICRODATA)

Al met al, starten de sociale stijgers, en in mindere mate ook de niet-stijgers, hun wooncarrière in Nieuw-West, maar verhuizen op latere leeftijd door naar een woning buiten de stad. Niet-stijgers blijven vaker dan stijgers thuis wonen, en blijven daarmee dus ook vaker in Nieuw-West wonen. De oudste cohortgroep is het vaakst gestart in Nieuw-West, en dan met name de sociale stijgers. In de cohorten daarna neemt dit percentage af. De jongere cohorten blijven langer thuis wonen en bij hen is het vertrek uit de stad iets groter. Dit sluit aan bij het beeld dat het voor jongeren moeilijker is geworden een wooncarrière te starten in Nieuw-West (O&S, 2024).

4.4 Sociale stijging en het verloop van de wooncarrière (huur vs. koop)

Wanneer sociale stijgers en niet-stijgers het huis uit gaan, kopen zij dan een woning of huren zij? Sociale stijgers blijken veel vaker een woning te kopen dan de niet-stijgers, zie figuur 14. Dit heeft uiteraard te maken met hun eigen hogere inkomen waardoor zij die mogelijkheid hebben. Van de oudste cohortgroep heeft 22% op 27-jarige leeftijd al een koopwoning en tot hun 40e neemt dit toe tot bijna 50%. De jongere cohorten hebben echter minder vaak een koopwoning.

Sociale stijgers uit de middelste cohortgroep hebben in 14% van de gevallen op hun 27e een koopwoning en de jongste cohortgroep eveneens 14%. Bij de niet-stijgers ligt het in alle drie de cohorten op ongeveer 10%. Voor de stijgers lijken de mogelijkheden om een woning te kopen dus sterk te zijn afgenomen in de afgelopen jaren.

FIGUUR 14 – PERCENTAGE UITWONEND IN EEN KOOPWONING, NAAR GEBOORTECOHORT EN STIJGER/NIET-STIJGER, 2000-2025 (BRON: EIGEN BEWERKINGEN OP BASIS VAN CBS MICRO-DATA)

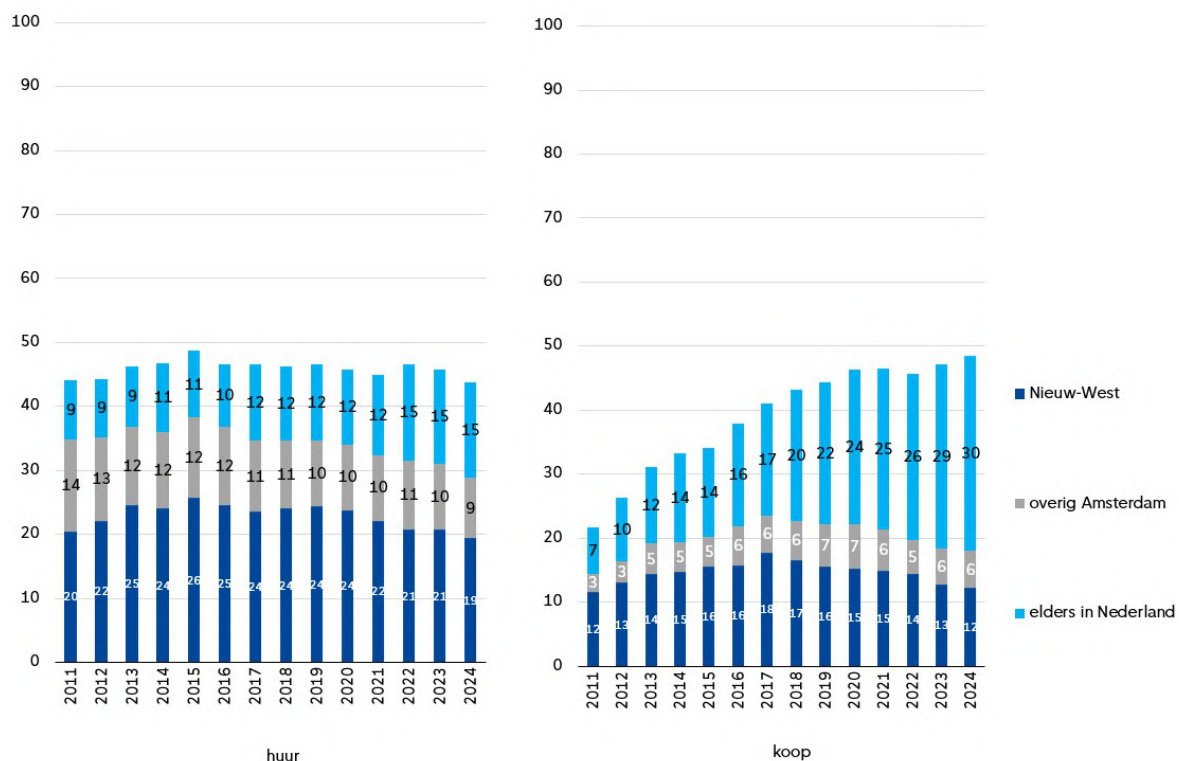
De stijgers uit de cohortgroep 1982-1987 met een koopwoning wonen in eerste instantie vaak in Nieuw-West, zie figuur 15.¹³ In 2017, wanneer zij gemiddeld 33 jaar oud zijn, had 18% een koopwoning in Nieuw-West. Daarna neemt het eigenwoningbezit buiten Amsterdam toe. Het percentage dat een woning heeft in Nieuw-West neemt vanaf dan ook af, wat er op duidt dat zij doorverhuizen van een koopwoning in Nieuw-West naar een koopwoning buiten de stad. Dit kan een gevolg zijn van een woonwens om wat verder buiten de stad te wonen, of door gebrek aan geschikt aanbod om wooncarrière te maken in Nieuw-West.

Het percentage van de stijgers uit de cohortgroep 1982-1987 met een huurwoning in Nieuw-

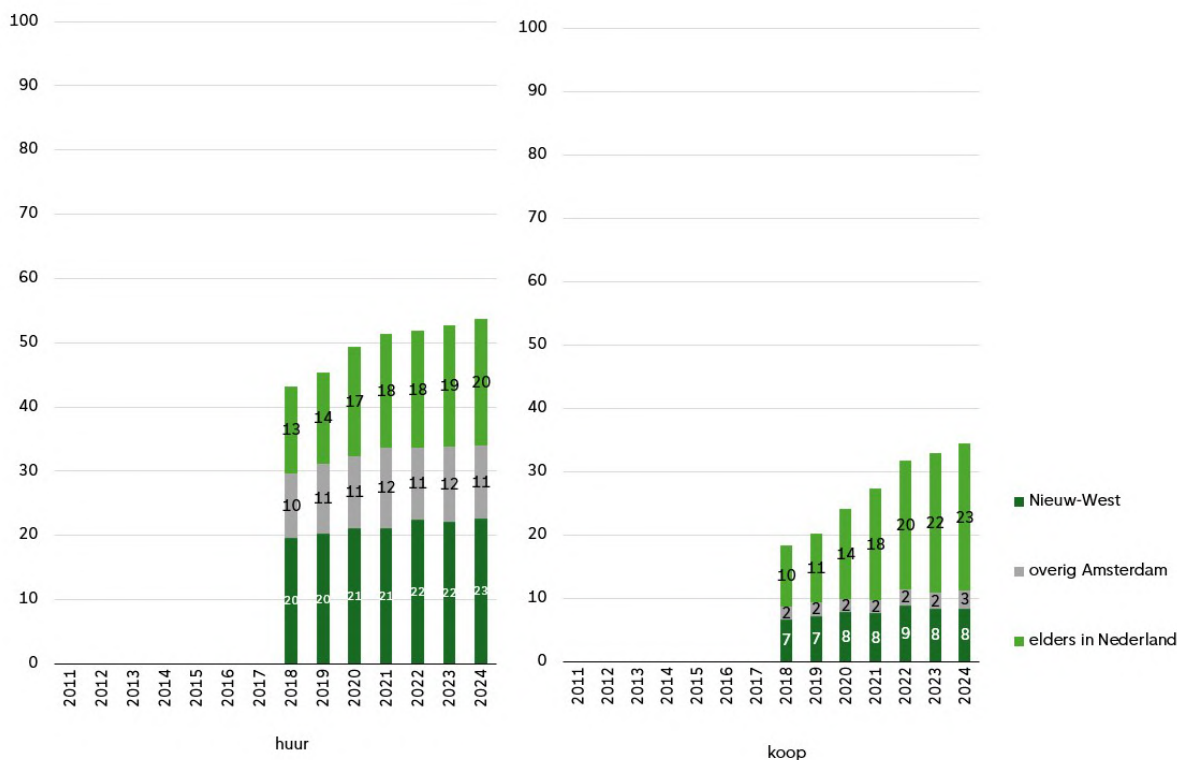
¹³De percentages van beide grafieken tellen op tot het totale percentage uitwonenden van de sociale stijgers uit het cohort.

West neemt in eerste instantie ook toe, tot 2015. Vanaf dan neemt dit weer af. Hier is echter niet sprake van een toename aan huurders buiten Amsterdam. Dit suggereert dat huurders uit Nieuw-West ook overstappen op een koopwoning buiten de stad.

De middelste cohortgroep (1988-1993) kocht minder vaak een woning in Nieuw-West dan de oudste cohortgroep, zie figuur 16. In 2023, wanneer zij gemiddeld 33 jaar oud zijn, had 8% van deze groep een koopwoning in Nieuw-West. Zij kopen in toenemende mate buiten Amsterdam, 22% had op dat moment een koopwoning buiten de stad. Daarnaast huren zij wat vaker, en dan met name vaker buiten Amsterdam. De sociale stijgers uit de middelste geboortecohortgroep (1988-1993) wonen daarmee vaker buiten de stad en huren daar ook vaker dan de oudste geboortecohortgroep (1982-1987). Dit bevestigt dat de geboortecohortgroep 1988-1993 een ander woonpad volgt dan de cohortgroep 1982-1987. En hoewel uit deze data niet op te maken is in welke mate dit ook een eigen keuze is geweest, lijkt dit toch vooral ingegeven door de beperktere mogelijkheden om een woning in Nieuw-West te betrekken en om een woning te kopen. Voor de groep geboren tussen 1994-1998 is het nog te vroeg om hun wooncarrière nader te belichten.

FIGUUR 15 – LOCATIE VAN DE KOOP- OF HUURWONING, STIJGERS COHORT 1982-1987(BRON: EIGEN BEWERKINGEN OP BASIS VAN CBS MICRODATA)

FIGUUR 16 – LOCATIE VAN DE KOOP- OF HUURWONING, STIJGERS COHORT 1988-1993 (BRON: EIGEN BEWERKINGEN OP BASIS VAN CBS MICRODATA)

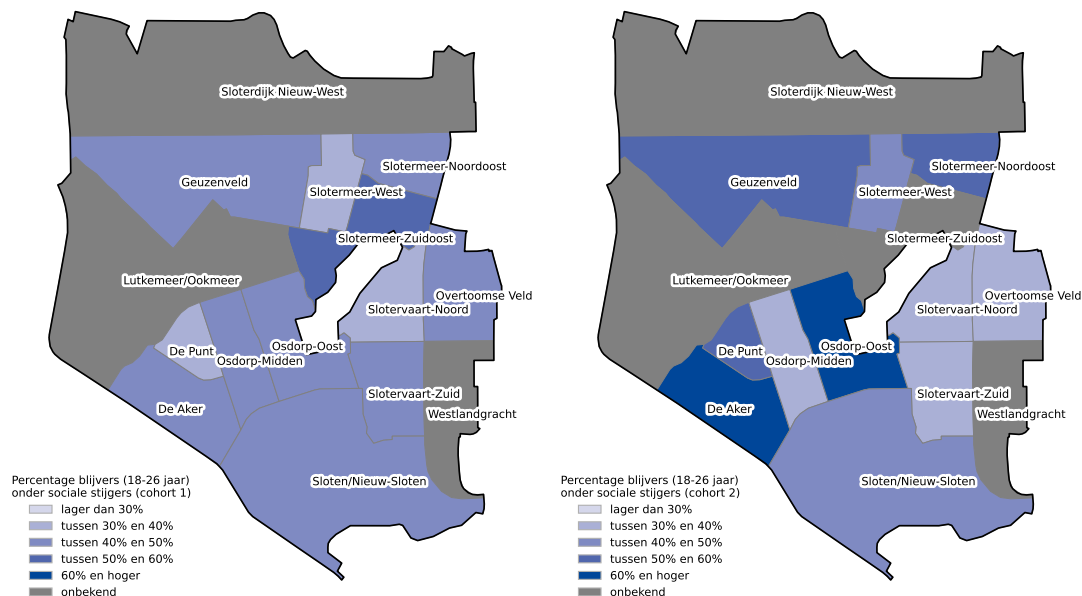
4.5 Sociale stijgers die in dezelfde wijk blijven

In deze sectie kijken we naar sociale stijgers die in dezelfde wijk gebleven zijn. In de Wilson hypothese spelen rolmodellen een belangrijke rol. Zijn analyse over dit onderwerp in de verarmde binnensteden van de Verenigde Staten in de jaren '70 en '80 vertoont gelijkenissen met de analyse achter het Nationaal Programma Nieuw-West (Wilson, 1987, p.61). Met name met betrekking tot het risico op een gebrek aan positieve rolmodellen en de aantrekkingskracht van illegale activiteiten wordt (Samen Nieuw-West, 2022). Zo staat er (p. 23): *"In Nieuw-West zijn sterke criminele (drugs)netwerken actief, waarvan een aantal bovenregionaal of zelfs internationaal. Wie daarin terecht komt, komt er bijna niet meer uit. Uiterlijk vertoon van criminelen geeft de illusie van snel geld en dat heeft grote aantrekkingskracht op jongeren, jongvolwassenen en bedrijven. Afglijden gaat snel en vaak buiten het zicht van professionals of ouders. Jongeren, zeker wanneer het (zeer) kwetsbaren betreft, vallen steeds vaker ten prooi aan uitbuiting door criminelen."*

Zogenaamde *near-peers* (iets oudere leeftijdsgenoten) met criminele activiteiten spelen hierbij een sterke rol bij de beïnvloeding van hun iets jongere medebuurtbewoners, zoals vervolgonderzoek

op de sociale isolatietheorie van Wilson bespreekt (Harding, 2009, 2010). Met name opgroeiende kwetsbare jongens zijn in deze wijken vaak beïnvloedbaar door deze jongeren die dicht op hun leefwereld staan. Deze crimineel actieve *near-peers* kunnen alternatieve gedragsnormen, waarden en toekomstbeelden bieden naast de conventionele versies over onderwijs, werk en huwelijk die de boventoon voeren (ook in lage-inkomenswijken). Welke waarden in welke mate beklijven bij opgroeiende kinderen verschilt per individu maar is gerelateerd aan de socialisatie met anderen en met name met *near-peer* rolmodellen (Harding, 2009, 2010; Sykes and Kuyper, 2009). Verder bewijs van de succesvolle overdracht van normen van conventionele levenspaden door *near-peer* rolmodellen die gestudeerd hebben blijkt uit studies op basis van mentorschapprogramma's door *near-peers* in de V.S. (Herrera et al., 2023).

De twee kaarten in Figuur 17 laten zien welk deel van de sociale stijgers in Nieuw-West tussen hun 18e en 26e jaar gebleven zijn in Nieuw-West en daarmee mogelijk conventionele *near-peer* rolmodellen kunnen vormen voor volgende cohorten. Voor een groot deel gaat het hier om thuiswonende jongvolwassenen. Bij de oudste cohortgroep, geboren tussen 1982 en 1993, is het beeld redelijk gelijkmatig verdeeld over de wijken. Het percentage blijvers ligt bij dit cohort vaak tussen de 40-50%. In de tweede cohortgroep, geboren tussen 1993 en 1998, zijn wat meer ruimtelijke verschillen te zien. Dit cohort woont nog wat vaker thuis tussen hun 18 en 26e jaar dan de eerste cohortgroep en wellicht loopt dit ook wat meer uiteen per opgroeiwijk. In Osdorp-Oost en De Aker ligt het percentage blijvers het hoogst, op meer dan 60%. Deze twee wijken verschillen sterk van elkaar. De Aker bestaat voor een groot deel uit grotere koopwoningen, terwijl in Osdorp-Oost de middelgrote woningen veelal in bezit zijn van woningcorporaties. De woningvoorraad in Osdorp-Midden vertoont veel gelijkenissen met die in Osdorp-Oost, maar hier is het percentage blijvers juist relatief laag. Ook in Slotervaart-Noord en Zuid en Overtoomse Veld ligt het percentage blijvers laag, tussen de 30-40%. Dit betekent dat er in deze buurten minder *near-peer* rolmodellen zijn die anderen bekend kunnen laten maken met kennis, gedrag en normen die horen bij het volgen van hoger onderwijs of het verkrijgen van hoog betaalde banen.

FIGUUR 17 – PERCENTAGE VAN DE SOCIALE STIJGERS DAT IN DE EIGEN WIJK IS BLIJVEN WONEN TUSSEN HUN 18 EN 26E JAAR VOOR COHORT 1 (1983-1993) LINKS EN COHORT 2 (1994-1998) RECHTS. (BRON: EIGEN BEWERKINGEN OP BASIS VAN CBS MICRODATA)

5 Conclusie

Sociale stijging en het blijven van sociale stijgers zijn twee relevante mechanismen voor het verbeteren van de leefbaarheid en bestaanszekerheid, in het Nederlands woonbeleid in het algemeen en het Nationaal Programma Samen Nieuw-West in het bijzonder (VROM-raad, 2006; Wittebrood et al., 2011; Kleinhans, 2022; Samen Nieuw-West, 2023). Het creëren van woonmogelijkheden voor lokale sociale stijgers zou kunnen helpen bij het uitvoeren van een gemengde wijkenbeleid dat geen "waterbedeffecten" en grootschalige verdringing van kwetsbare bewoners veroorzaakt (Uyterlinde et al., 2024). Dit rapport brengt in kaart in hoeverre er sociale stijging plaatsvindt en in welke mate sociale stijgers in Nieuw-West blijven wonen als ze volwassen zijn, op basis van vier geboortecohorten vanaf 1982.

Wat betreft sociale stijging, meten we van kinderen geboren in vier cohorten (1982-1993; 1994-1998; 1999-2004; 2005-2011) van ouders met een lage SIO (Status in Inkomen en/of Opleiding) of ze zelf een hoge SIO behalen. De resultaten tonen dat er in het stadsdeel Nieuw-West met name vanaf het tweede cohort structureel lagere aandelen kinderen van lage-inkomens gezinnen die zelf wel een hoge SIO verkrijgen zijn, vooral vergeleken met stadsdelen Zuid en Centrum en de landelijkere gebieden rondom Noord en Weesp. Dit toont dat de zorgen over

gebrekkige sociale stijging in Nieuw-West in de aanleiding voor het Nationaal Programma gegrond zijn. Desondanks heeft Nieuw-West wel een hoog absoluut aantal sociale stijgers en soms het hoogste aantal van alle stadsdelen, wat komt door het hoge aantal kinderen in Nieuw-West in vergelijking met andere stadsdelen, vooral in de oudste cohorten. Sociale stijging lijkt tussen 1982 en 2011 toe te nemen, maar dit is waarschijnlijk deels ook gerelateerd aan het verschil in SIO-maatstaven over de tijd.

Binnen Nieuw-West zijn er ook verschillen in sociale stijging. Vooral de buurten in het zuiden van Nieuw-West laten structureel hogere aandelen (40% à 60%) aan sociale stijgers zien, terwijl een groot deel van Nieuw-West structureel rond de 20% à 40% sociale stijgers zit. Een hoge uitschieter met een percentage tussen 60% en 80% is de Coronelbuurt bij cohort 2. In het laatste cohort lijkt de sociale stijging toegenomen in de Aker en een deel van Slotervaart. Slotermeer, Geuzenveld en Osdorp laten echter ook in dit laatste cohort grotendeels lagere aandelen sociale stijging zien. Let op dat de sociale stijging in dit laatste cohort ook toegenomen kan zijn door de andere maatstaf van sociale stijging, namelijk het middelbare schooladvies.

Het verklaren van de verschillen in sociale stijging in de ruimte is in deze opzet niet mogelijk. Wel zijn er enkele suggesties te maken op basis van de literatuur. De sociaaleconomische kenmerken van de ouders zijn zeer waarschijnlijk de sterkste voorspellers van de toekomstige uitkomsten van kinderen; schoolfactoren zoals discriminatie en onderverwijzing zijn ook belangrijk. Hiernaast hebben we in dit rapport ook naar de buurtomgeving gekeken die ook een causaal effect kan hebben ([Chyn and Katz, 2021](#); [Steijn, 2024b](#)). Er is een mogelijkheid dat deze twee mechanismes een rol hebben gespeeld in buurten waar ouders met een lage SIO waarschijnlijk meer vermogen (gezien de duurdere woningen) hebben en buurten met een hoger percentage kinderen van ouders met een hoge SIO. Dit laatste kan potentieel leiden tot deling van middelen, sociale normen en informatie tussen kinderen en jongeren mits er sociaal contact gefaciliteerd wordt ([Galster, 2012](#); [Harding, 2009, 2010](#)).

Wat betreft het blijven in Nieuw-West blijkt dat sociale stijgers op latere leeftijd vaker naar buiten de stad verhuizen dan niet-stijgers, ondanks dat beiden hun wooncarrière vaak in Nieuw-West beginnen. Niet-stijgers blijven vaker dan stijgers thuiswonen en blijven daarmee dus ook vaker in Nieuw-West wonen. De resultaten voor de jongere cohorten tonen dat het vertrek uit de stad iets groter is dan voor de oudere cohorten. Dit geldt voor zowel stijgers als niet-stijgers. Dit bevestigt de zorgen van het Nationaal Programma Samen Nieuw-West over het kunnen vasthouden van sociale stijgers in de eigen omgeving. Een groter percentage sociale stijgers blijft in de Aker, Osdorp-Oost, Geuzenveld en Slotermeer-Noordoost terwijl dit percentage

lager ligt in het Oosten van Nieuw-West.

Toekomstig onderzoek kan door middel van interviews en vragenlijsten informatie verzamelen over de sociale contacten in buurten om in kaart te brengen hoe sociale stijging plaatsvindt en of sociale stijgers die verhuizen nog in contact blijven en op die manier een rolmodel/hulpbron kunnen vormen, zoals in het tweede jaar van dit onderzoeksprogramma onderzocht wordt. Met dit soort methoden kunnen ook andere factoren, zoals contact tussen mensen met verschillende migratieachtergronden in de wijken, worden onderzocht. Kwantitatief onderzoek zou zich kunnen richten op experimentele situaties waarbij de mechanismen van sociale stijging beter begrepen kunnen worden. Mochten op basis hiervan beleidsinterventies worden geformuleerd, is het van belang rekening te houden dat het niet alleen gaat om mensen te laten samenwonen, maar ook samen te laten komen in sociaal contact (zie ook het Kenniscentrum Ongelijkheid rapport “De rol van sociale infrastructuur in sociale mobiliteit” ([Steijn, 2024b](#)) en de wijkwijzer “Inhoud geven aan de gemengde wijk” ([Uyterlinde et al., 2024](#))).

Al met al, is er genoeg grond voor meer onderzoek en beleidsinterventie in Nieuw-West. Dit rapport geeft sterke aanwijzingen dat sociale stijging in Nieuw-West al geruime tijd structureel achterblijft bij andere delen van Amsterdam en dat sociale stijgers over de tijd steeds minder vaak in Nieuw-West zijn blijven wonen.

Referenties

- Aalbers, M. B. (2011). The revanchist renewal of yesterday's city of tomorrow. *Antipode*, 43:1696–1724.
- Booi, H. (2024). Spillover of urban gentrification and changing suburban poverty in the amsterdam metropolis. *Urban Studies*, 61:495–512.
- Chetty, R., Hendren, N., and Katz, L. F. (2016). The effects of exposure to better neighborhoods on children: New evidence from the moving to opportunity experiment. *American Economic Review*, 106:855–902.
- Chetty, R., Jackson, M. O., Kuchler, T., Stroebel, J., Hendren, N., Fluegge, R. B., Gong, S., Gonzalez, F., Grondin, A., Jacob, M., Johnston, D., Koenen, M., Laguna-Muggenburg, E., Mudekereza, F., Rutter, T., Thor, N., Townsend, W., Zhang, R., Bailey, M., Barberá, P., Bhole, M., and Wernerfelt, N. (2022). Social capital i: measurement and associations with economic mobility. *Nature* 2022 608:7921, 608:108–121.
- Chyn, E. and Katz, L. F. (2021). Neighborhoods matter: Assessing the evidence for place effects. *Journal of Economic Perspectives*, 35:197–222.
- Crul, M., Steinmetz, C., and Lelie, F. (2024). *Achterstelling en Discriminatie in het Amsterdamse Onderwijs*. Vrije Universiteit Amsterdam.
- Dagevos, J. and Vermeulen, F. (2024). *Is de politiek er voor iedereen?: Een onderzoek naar ervaren representatie, institutioneel vertrouwen en politieke participatie bij personen met een migratieachtergrond*. SCP.
- de Wilde, M., Hurenkamp, M., and Tonkens, E. (2014). Flexible relations, frail contacts and failing demands: How community groups and local institutions interact in local governance in the netherlands. *Urban Studies*, 51:3365–3382.
- de Winter-Koçak, S. and Yassine, D. (2024). *Discriminatie bij het schooladvies: Waar liggen er risico's en waar kunnen ouders/verzorgers terecht met een klacht over discriminatie?* Kennisplatform Inclusief Samenleven.
- Deutscher, N. (2020). Place, peers, and the teenage years: Long-run neighborhood effects in australia. *American Economic Journal: Applied Economics*, 12:220–49.
- Deutscher, N. and Mazumder, B. (2020). Intergenerational mobility across australia and the stability of regional estimates. *Labour Economics*, 66:101861.
- Galster, G. C. (2012). The mechanism(s) of neighbourhood effects: Theory, evidence, and policy implications. In David, Nick, B., Ludi, S., van Ham Maarten, M. D., and Manley, editors, *Neighbourhood Effects Research: New Perspectives*, pages 23–56. Springer Netherlands.
- Harding, D. J. (2009). Violence, older peers, and the socialization of adolescent boys in disadvantaged neighborhoods. *American Sociological Review*, 74:445–464.
- Harding, D. J. (2010). *Living the drama: Community, conflict, and culture among inner-city boys*. University of Chicago Press.
- Herrera, C., DuBois, D. L., Heubach, J., and Grossman, J. B. (2023). Effects of the big brothers big sisters of america community-based mentoring program on social-emotional, behavioral, and academic outcomes of participating youth: A randomized controlled trial. *Children and Youth Services Review*, 144:106742.
- Kleijwegt, M. (2004). *Onzichtbare ouders: de buurt van Mohammed B*. Atlas/Plataan.
- Kleinhans, R. J. (2022). Diversiteit die bijt: wijkvernieuwing en het recht op de stad. In Kleinhans, R., van Ostaijen, M., and Seibel, K., editors, *De migratiesamenleving*, pages 88–100. Boom.
- Klinenberg, E. (2018). *Palaces for the people: How social infrastructure can help fight inequality, polarization, and the decline of civic life*. Penguin.

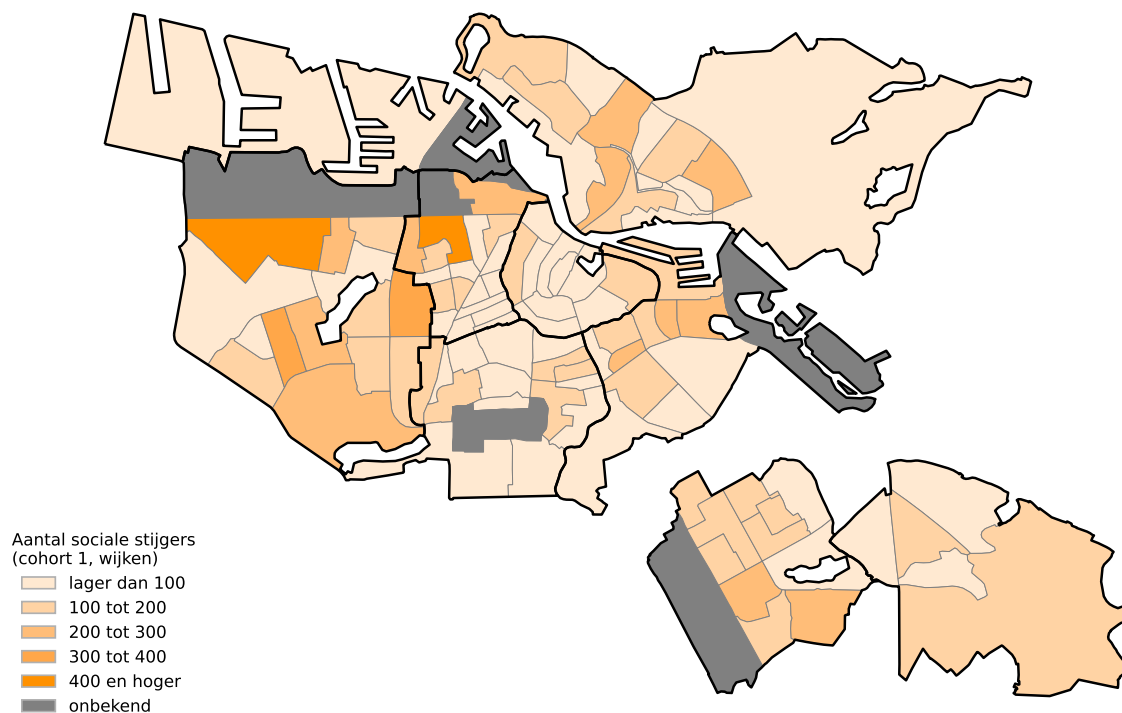
- Leventhal, T. and Dupéré, V. (2019). Neighborhood effects on children's development in experimental and nonexperimental research. *Annual Review of Developmental Psychology*, 1:149–176.
- Ludwig, J., Duncan, G. J., Gennetian, L. A., Katz, L. F., Kessler, R. C., Kling, J. R., and Sanbonmatsu, L. (2013). Long-term neighborhood effects on low-income families: Evidence from moving to opportunity. *American Economic Review*, 103:226–31.
- Milikowski, F. (2018). *Van wie is de stad: de strijd om Amsterdam*. Atlas Contact.
- Moore, K. S. (2009). Gentrification in black face?: The return of the black middle class to urban neighborhoods. *Urban Geography*, 30:118–142.
- Musterd, S., Hochstenbach, C., and Boterman, W. (2020). Ripples of structural economic transformation: The changing social geographies of dutch metropolitan regions. *Applied Geography*, 116:102151.
- OECD (2018). *A Broken Social Elevator? How to Promote Social Mobility*. OECD publishing.
- O&S (2024). *Passend Wonen in Nieuw-West*. O&S.
- Samen Nieuw-West (2022). *Waarom een Masterplan?: Een analyse van Nieuw-West*. Samen Nieuw-West.
- Samen Nieuw-West (2023). *Wij zijn Samen Nieuw-West: ongelijk investeren in gelijke kansen voor en met bewoners*. Samen Nieuw-West.
- Small, M. L. and Adler, L. (2019). The role of space in the formation of social ties. *Annual Review of Sociology*, 45:111–132.
- Steijn, M. P. A. (2024a). *De bereikbaarheid van voorzieningen op buurniveau (2008-2021): Een analyse van de Atlas van Voorzieningen*. Kenniscentrum Ongelijkheid.
- Steijn, M. P. A. (2024b). *De rol van sociale infrastructuur in sociale mobiliteit. Een literatuurstudie*. Kenniscentrum Ongelijkheid.
- Steijn, M. P. A. (2024c). Is social infrastructure punching below its weight in the debate on social mobility? In Plank, L., Getzner, M., and Renner, A.-T., editors, *Handbook of Social Infrastructure*, pages 144–158. Edward Elgar Publishing.
- Stuij, M. (2015). Habitus and social class: a case study on socialisation into sports and exercise. *Sport, Education and Society*, 20:780–798.
- Sykes, B. and Kuyper, H. (2009). Neighbourhood effects on youth educational achievement in the netherlands: Can effects be identified and do they vary by student background characteristics? *Environment and Planning A*, 41:2417–2436.
- Toft, M. and Ljunggren, J. (2016). Geographies of class advantage: The influence of adolescent neighbourhoods in oslo. *Urban Studies*, 53:2939–2955.
- Troost, A. (2023). The diverse pathways of social inequality transmission in the neighbourhood. *A+BE | Architecture and the Built Environment*, 13:1–166.
- Troost, A. A., van Ham, M., and Manley, D. J. (2023). Neighbourhood effects on educational attainment. what matters more: Exposure to poverty or exposure to affluence? *PLOS ONE*, 18:e0281928.
- Uyterlinde, M., van der Velden, J., and Engbersen, R. (2024). *Inhoud geven aan de gemengde wijk: Kennisfundament voor de stedelijke focusgebieden in het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid*. Wijkwijzer.
- van den Berg, L., van Houdt, K., and van Gaalen, R. (2023). *De groeiende groep jongvolwassen thuiswonenden*. Technical report, CBS.
- Veldboer, L., Steijn, M., and Rözer, J. (2024). Buurtvoorzieningen in aandachtswijken staan onder grote druk. *Sociale Vraagstukken*, pages 1–5.

- Verstappen, M., Pels, T., Felten, H., Glijn, R., and Does, S. (2025). *Cumulatie van ongelijkheid: Een verkennend onderzoek, in het bijzonder naar de beleidsagenda's (hoger) onderwijs*. Kennisplatform inclusief samenleven.
- VROM-raad (2006). *Stad en stijging: sociale stijging als leidraad voor stedelijke vernieuwing*. VROM-raad.
- Vrooman, C., Boelhouwer, J., and Gijsberts, M. (2014). *Verschil in Nederland: Sociaal en Cultureel Rapport 2014*. Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Wilson, W. J. (1987). *The truly disadvantaged: The inner city, the underclass, and public policy*. University of Chicago Press.
- Wittebrood, K., Permentier, M., and Pinkster, F. M. (2011). *Wonen, wijken & interventies: krachtwijkenbeleid in perspectief*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

A Bijlage kaarten

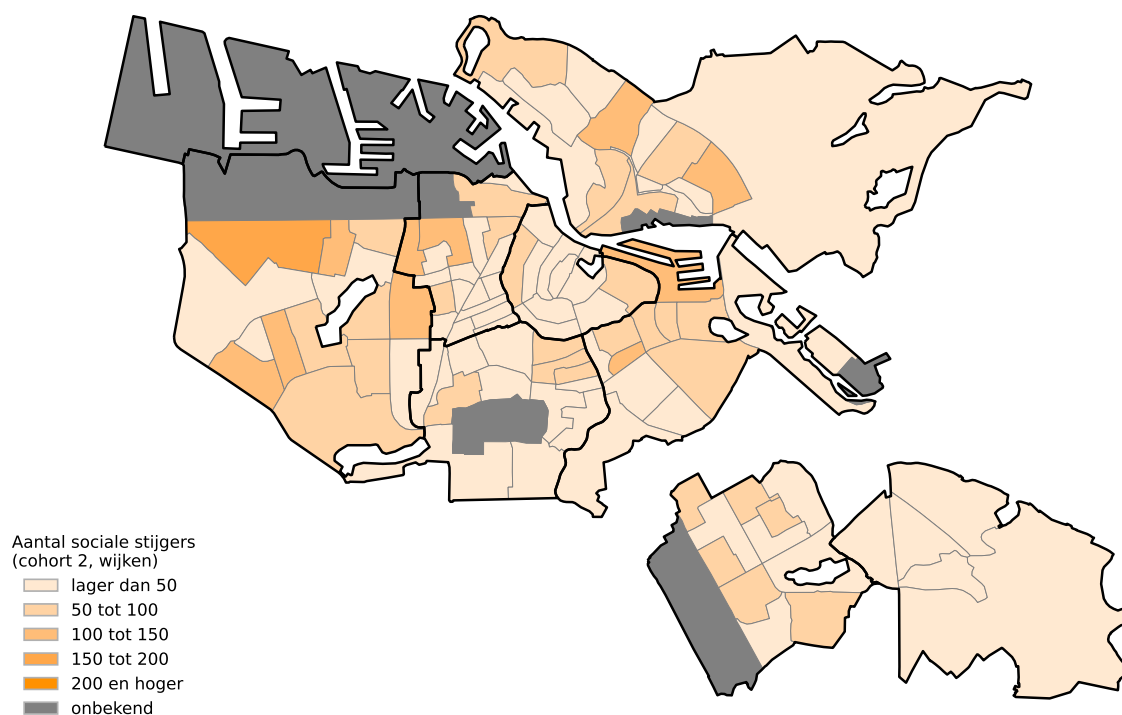
A.1 Het aantal sociale stijgers per wijk: Amsterdam

A.1.1 Cohort 1 (geb. 1982-1993)

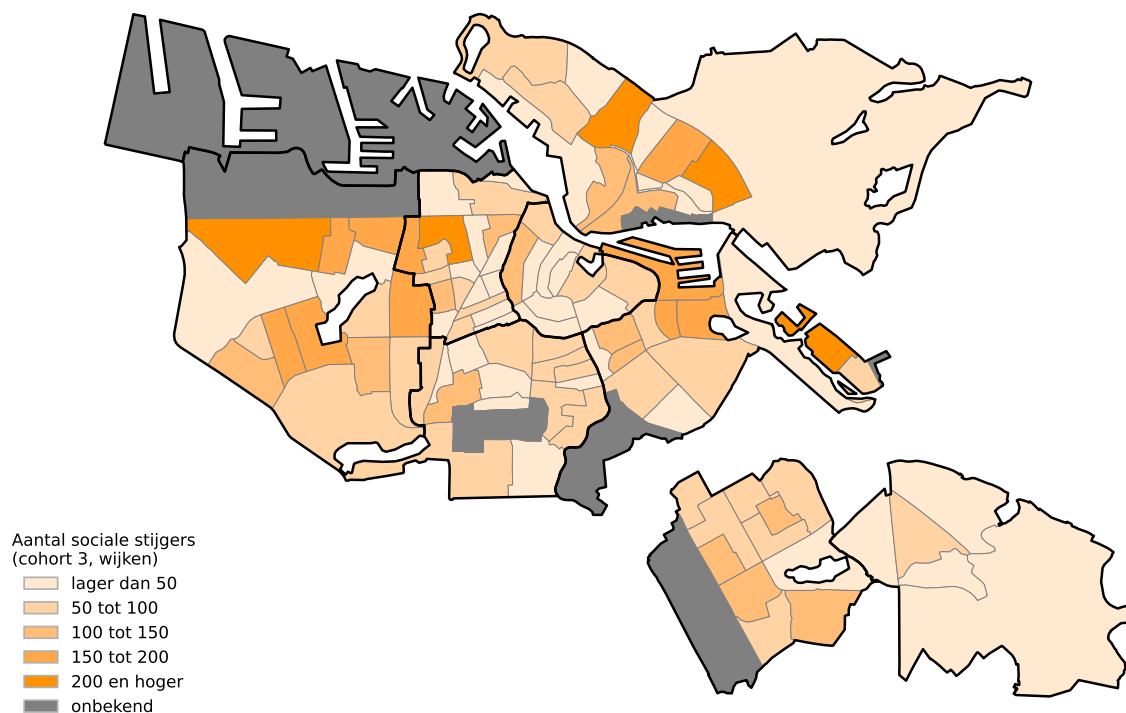
FIGUUR A1 – HET AANTAL SOCIALE STIJGERS PER OPGROEIWIJK IN DE GEMEENTE AMSTERDAM VAN GEBOORTECOHORT 1 (1982-1993). (BRON: EIGEN BEWERKINGEN OP BASIS VAN CBS MICRODATA)

A.1.2 Cohort 2 (geb. 1994-1998)

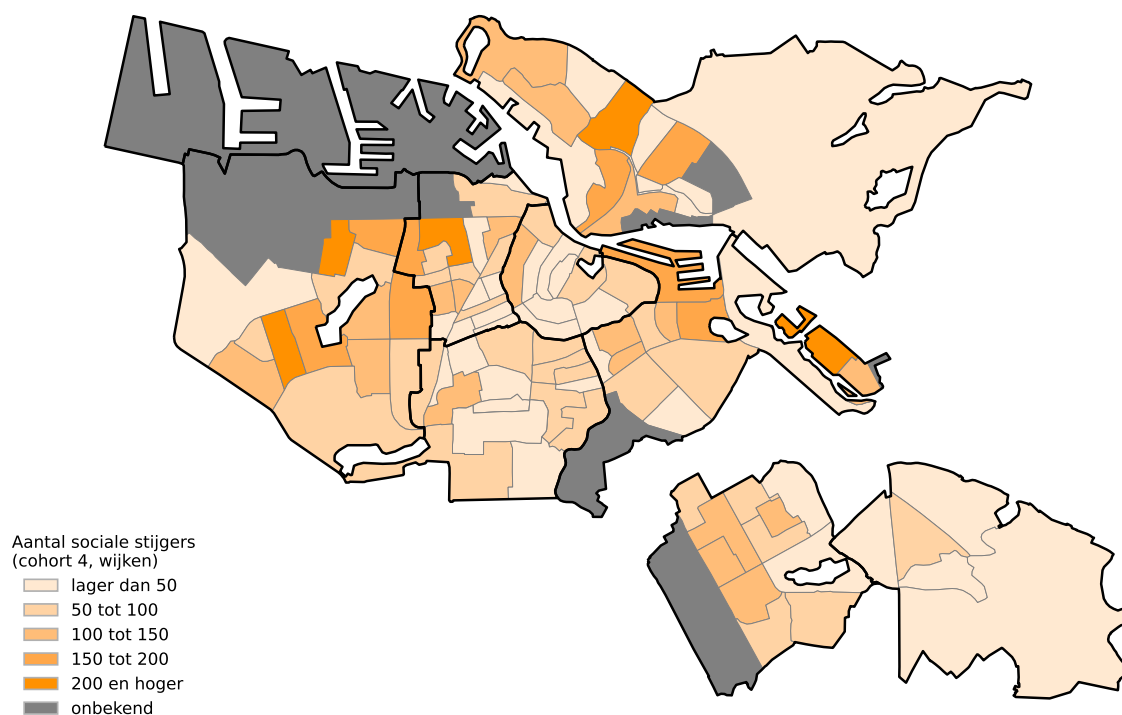
FIGUUR A2 – HET AANTAL SOCIALE STIJGERS PER OPGROEIWIJK IN DE GEMEENTE AMSTERDAM VAN GEBOORTECOHORT 2 (1994-1998). (BRON: EIGEN BEWERKINGEN OP BASIS VAN CBS MICRODATA)

A.1.3 Cohort 3 (geb. 1999-2004)

FIGUUR A3 – HET AANTAL SOCIALE STIJGERS PER OPGROEIWIJK IN DE GEMEENTE AMSTERDAM VAN GEBOORTECOHORT 3 (1999-2004). (BRON: EIGEN BEWERKINGEN OP BASIS VAN CBS MICRODATA)

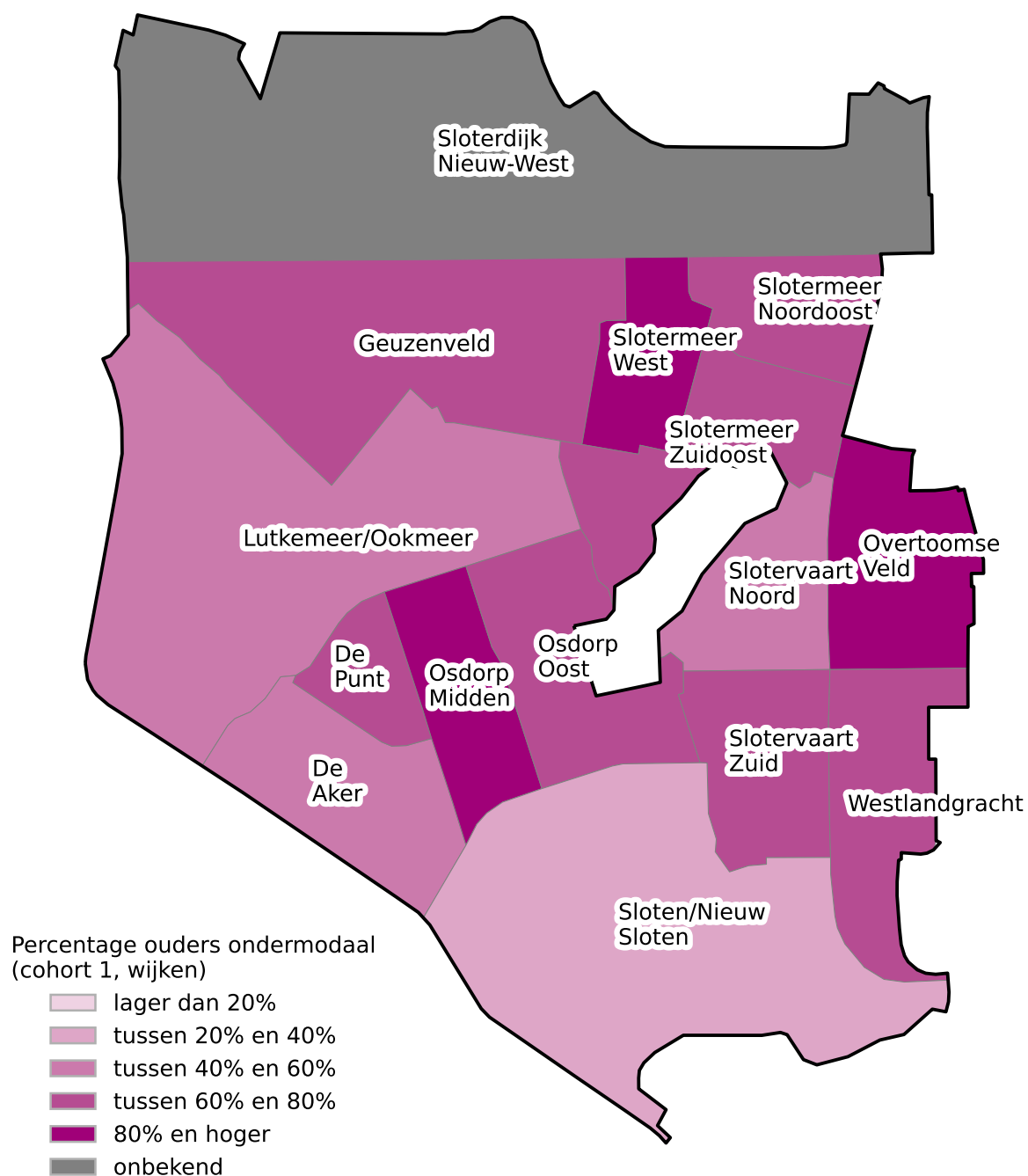
A.1.4 Cohort 4 (geb. 2005-2011)

FIGUUR A4 – HET AANTAL SOCIALE STIJGERS PER OPGROEIWIJK IN DE GEMEENTE AMSTERDAM VAN GEBOORTECOHORT 4 (2005-2011). (BRON: EIGEN BEWERKINGEN OP BASIS VAN CBS MICRODATA)

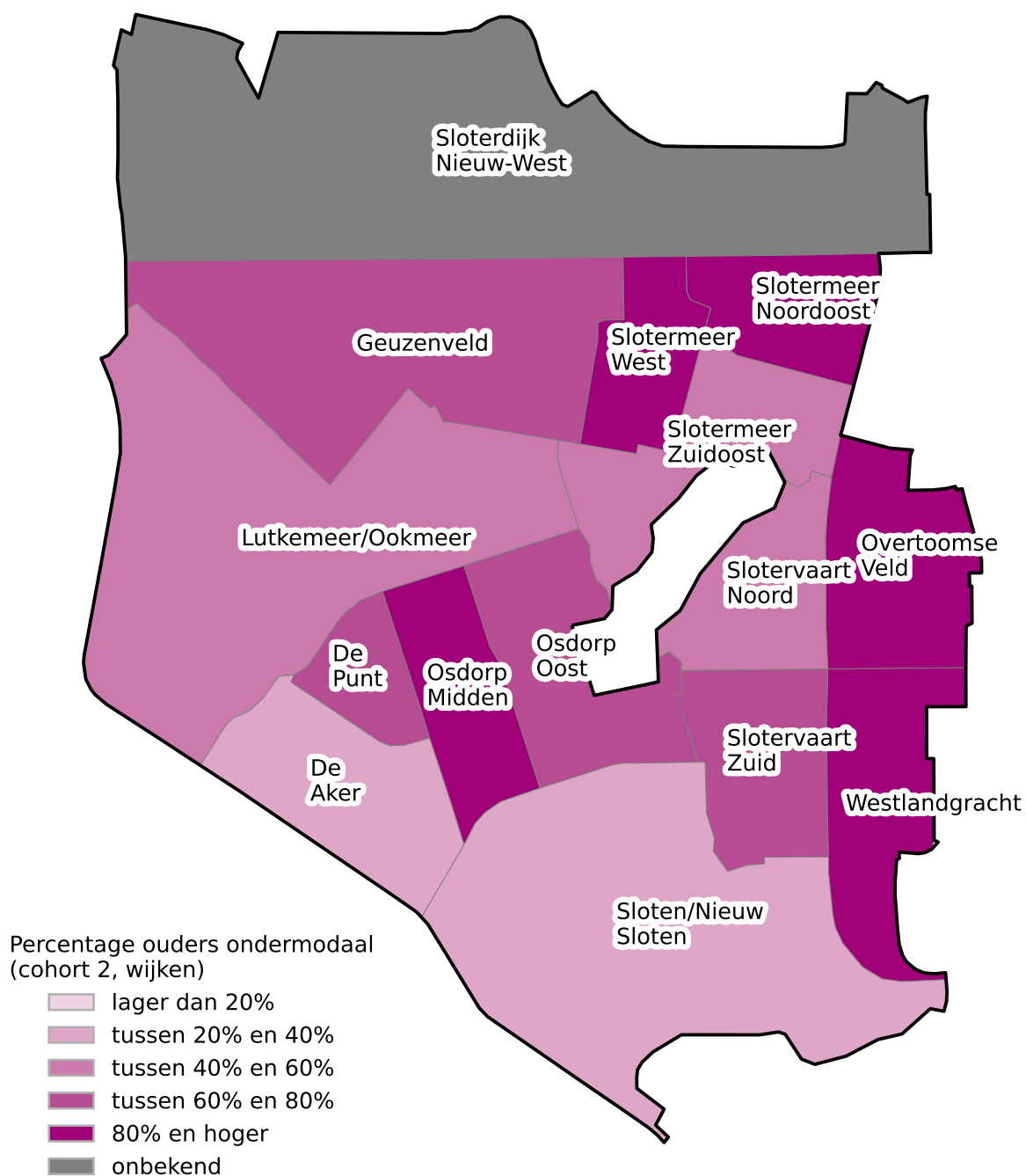
A.2 Het percentage kinderen van ouders die onder de mediaan verdienen (lage SIO) per wijk:
Amsterdam

A.2.1 Cohort 1 (geb. 1982-1993)

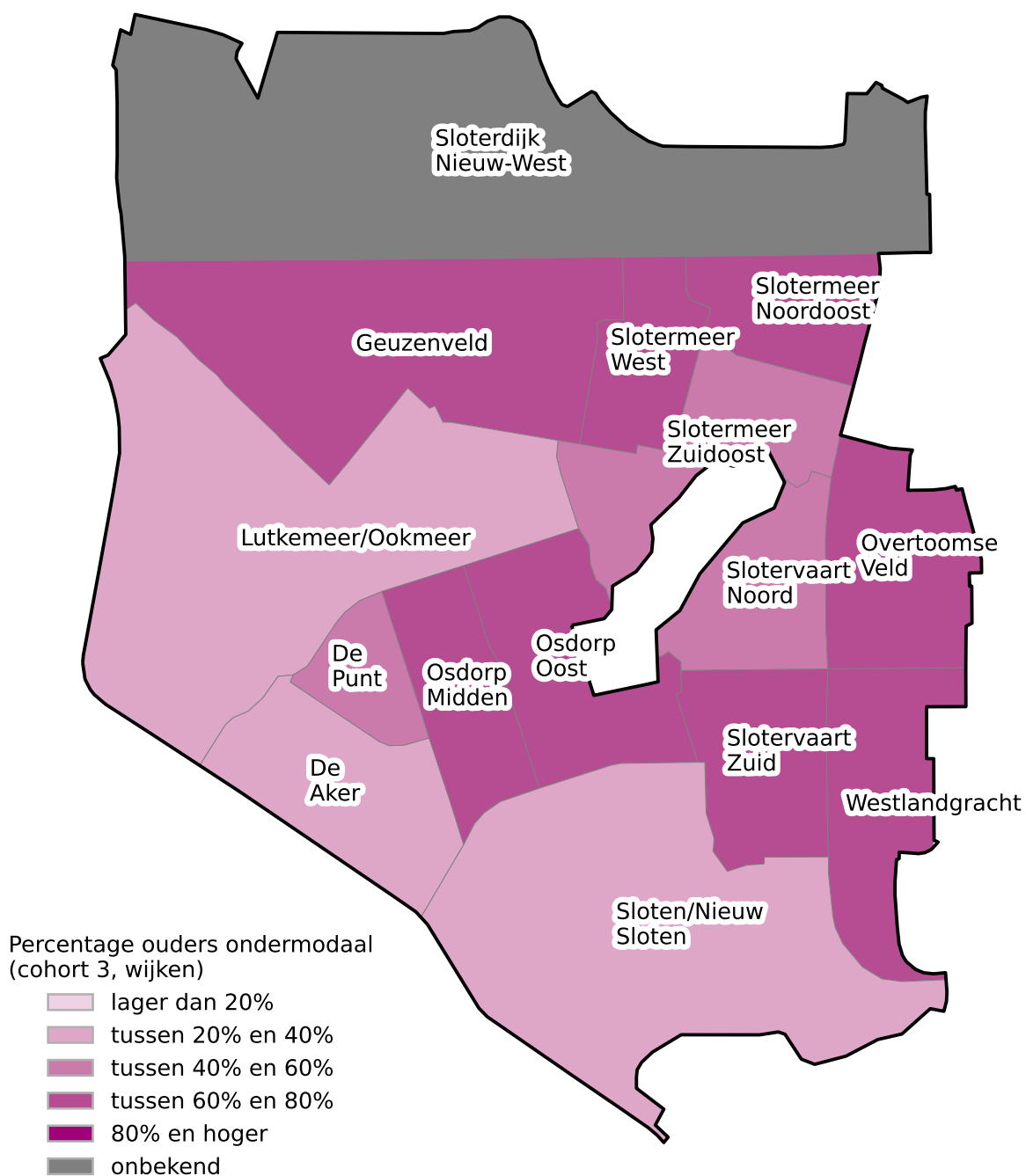
FIGUUR A5 – HET PERCENTAGE KINDEREN VAN OUDERS MET EEN LAGE SIO IN HET TOTAAL AAN KINDEREN PER WIJK IN AMSTERDAM VAN GEBOORTECOHORT 1 (1982-1993). (BRON: EIGEN BEWERKINGEN OP BASIS VAN CBS MICRODATA)

A.2.2 Cohort 2 (geb. 1994-1998)

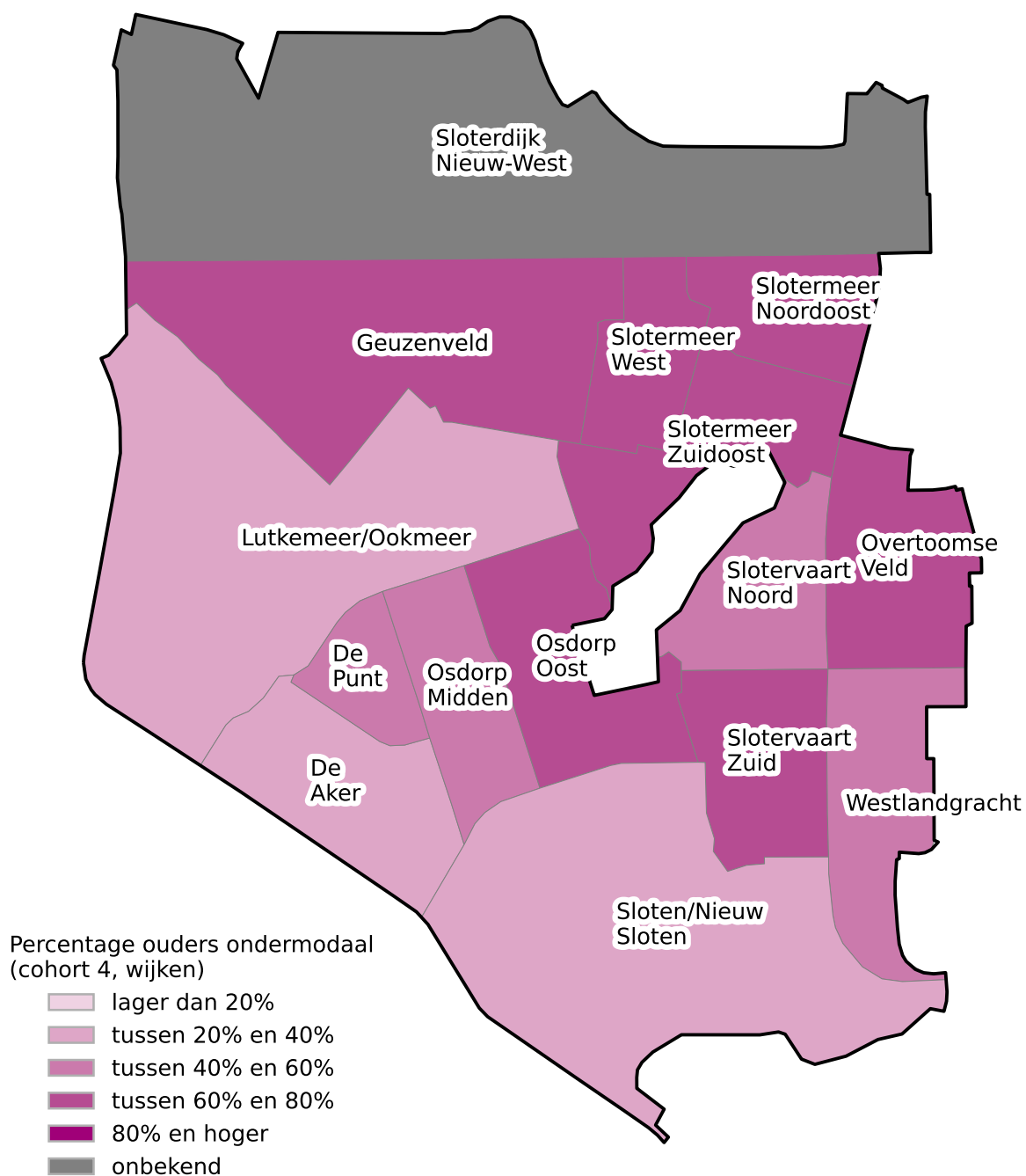
FIGUUR A6 – HET PERCENTAGE KINDEREN VAN OUDERS MET EEN LAGE SIO IN HET TOTAAL AAN KINDEREN PER WIJK IN AMSTERDAM VAN GEBOORTECOHORT 2 (1994-1998). (BRON: EIGEN BEWERKINGEN OP BASIS VAN CBS MICRODATA)

A.2.3 Cohort 3 (geb. 1999-2004)

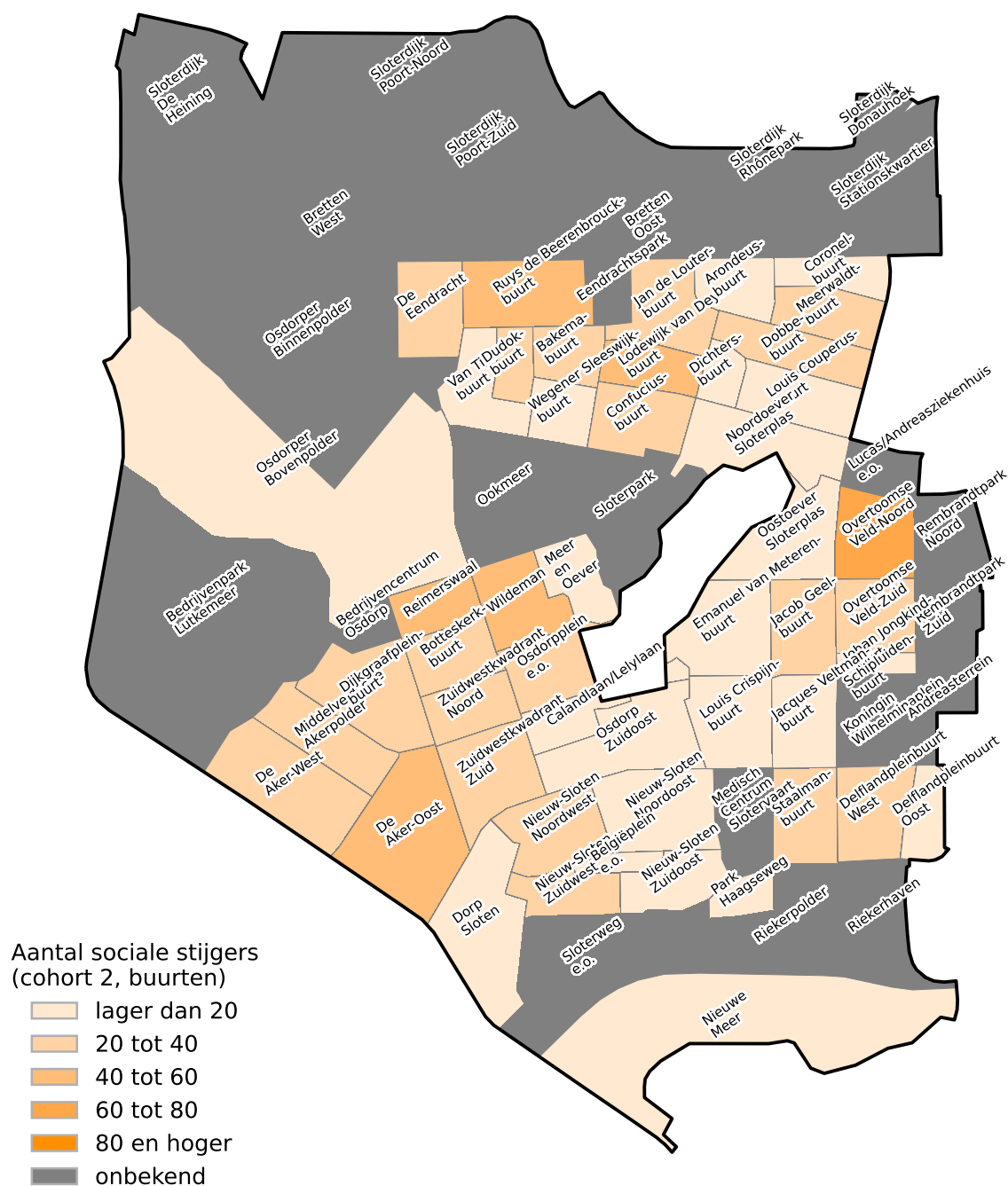
FIGUUR A7 – HET PERCENTAGE KINDEREN VAN OUDERS MET EEN LAGE SIO IN HET TOTAAL AAN KINDEREN PER WIJK IN AMSTERDAM VAN GEBOORTECOHORT 3 (1999-2004). (BRON: EIGEN BEWERKINGEN OP BASIS VAN CBS MICRODATA)

A.2.4 Cohort 4 (geb. 2005-2011)

FIGUUR A8 – HET PERCENTAGE KINDEREN VAN OUDERS MET EEN LAGE SIO IN HET TOTAAL AAN KINDEREN PER WIJK IN AMSTERDAM VAN GEBOORTECOHORT 4 (2005-2011). (BRON: EIGEN BEWERKINGEN OP BASIS VAN CBS MICRODATA)

A.3.2 Cohort 2 (geb. 1994-1998)

FIGUUR A10 – HET AANTAL SOCIALE STIJGERS PER BUURT IN AMSTERDAM NIEUW-WEST VAN GEBOORTECOHORT 2 (1994-1998). (BRON: EIGEN BEWERKINGEN OP BASIS VAN CBS MICRODATA)

Stichting Kenniscentrum Ongelijkheid

Bezoekadres: UvA – Nieuwe Achtergracht 184
1018 WV Amsterdam

Postadres: Postbus 15940, 1001 NK Amsterdam

www.kenniscentrumongelijkheid.nl